

Aulangon luonnonsuojelualueen kävijätutkimus 2016–2017

Minna Malinen, Maija Mikkola ja Teemu Tuomaala

Maija Mikkola
Metsähallitus, Luontopalvelut
maiya.mikkola(at)metsa.fi

Översättning: Pimma Åhman.

Kansikuva: Näkötorni on Aulangon luonnonsuojelualueen tunnetuin maamerkki.
Kuva: Metsähallitus / Markus Sirkka.

ISO 14001

© Metsähallitus, Vantaa 2018

ISSN-L 1235-8983
ISSN (verkojulkaisu) 1799-5388
ISBN 978-952-295-216-5 (pdf)

Minna Malinen, Maija Mikkola ja Teemu Tuomaala

Aulangon luonnonsuojelualueen kävijätutkimus 2016–2017

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	20.3.2018
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	MH 1143/2018/05.02
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	Natura 2000 -alue, luonnonsuojelualue		
ALUEEN NIMI	Aulangon luonnonsuojelualue		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Aulangon alue F10310006		
ALUEYKSIKKÖ	Järvi-Suomen Luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Minna Malinen, Maija Mikkola ja Teemu Tuomaala		
JULKAISUN NIMI	Aulangon luonnonsuojelualueen kävijätutkimus 2016–2017		
TIIVISTELMÄ	<p>Vuosisadan 1800-1900 vaihteesta rakennetusta Aulangon puistometsästä ja sitä ympäröivästä luonnonmetsästä perustettiin vuonna 1991 Aulangon luonnonsuojelualue. Se sijaitsee keskellä Hämeenlinnaa ja on ollut suosittu luonto- ja kulttuurikohde jo yli sadan vuoden ajan. Vuonna 2017 Aulangolle tehtiin 411 900 käyntiä. Aulangon kävijätutkimuksen aineisto kerättiin ajalla 1.7.2016–30.6.2017. Tutkimuksella selvitettiin luonnonsuojelualueen kävijärakennetta ja käyntien alueellista ja ajallista jakautumista sekä kartoitettiin kävijöiden kokemuksia ja mielipiteitä alueen hoidosta ja kehittämistarpeista. Lisäksi selvitettiin kävijöiden rahankäyttöä ja sen paikallistaloudellisia vaikutuksia.</p> <p>Kävijöistä suurin osa oli kotimaisia matkailijoita (60 %). Paikallisia asukkaita eli hämeenlinnalaisia oli 36 % ja ulkomaalaisia matkailijoita 4 %. Hämeenlinnan jälkeen eniten kävijöitä tuli pääkaupunkiseudulta ja melko tasaisesti Hattulasta ja Janakkalasta sekä Tampereelta ja Riihimäeltä. Miltei kaikki kävijät kävivät Aulangolla päiväselttään viipymän ollessa keskimäärin kaksi tuntia. Matkailijoista noin puolet oli Hämeenlinnassa päiväkäynnillä ja puolet yöpyi. Päivämatkailijat viipyivät Hämeenlinnassa yleisimmin 3 tuntia, yöpyjät yhden vuorokauden.</p> <p>Tärkeimmät syyt saapua Aulangon luonnonsuojelualueelle olivat maisemat, luonnon kokeminen, rentoutuminen ja yhdessäolo oman seurueen kanssa. Myös kahvilassa tai kioskilla käynti oli verrattain monelle tärkeää. Suosituimmat harrastukset alueella olivat kävely, maiseman katselu ja luonnosta nauttiminen. Aulangolle saavuttiin useimmiten autolla oman perheen kanssa. Suosituimmat vierailukohteet olivat näkötornin alue ja Joutsenlampi.</p> <p>Noin puolelle kävijöistä Aulanko oli matkan ainoa tai tärkein kohde. Yksi matkan suunnitelluista kohteista se oli kolmasosalle kävijöistä, jolloin matkan muiksi kohteiksi ilmoitettiin useimmiten Hämeen linna tai Aulangon kylpylähotelli. Vain 17 prosenttia saapui alueelle ennalta suunnittelematta. Neljännes vastaajista vieraili Aulangolla ensimmäistä kertaa.</p> <p>Kävijöiden odotukset täyttyivät vierailulla varsin hyvin. Käytettyjen palveluiden laatuun ja määrään oltiin pääosin tyytyväisiä. Kiitosta keräsi erityisesti hieno luonnonympäristö. Eniten kehitettävää oli yleisökäymälöissä. Kävijät olivat jokseenkin samaa mieltä siitä, että käynti luonnonsuojelualueella lisäsi niin heidän psyykkistä, sosiaalista kuin fyysistäkin hyvinvointiaan. Käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutukset arvioitiin rahassa mitattuna noin 30 euron arvoiseksi.</p> <p>Kävijät kuluttivat Hämeenlinnassa keskimäärin 29 € / käynti. Kotimaiset matkailijat kuluttivat keskimäärin 44 € / käynti, ulkomaiset matkailijat 17 € / käynti ja paikalliset kävijät 4 € / käynti. Aulangon luonnonsuojelualueen kävijöiden rahankäytön kokonaistulovaikutus vuonna 2017 oli 13 milj. € ja kokonaistyöllisyysvaikutus 130 henkilötyövuotta.</p>		
AVAINSANAT	Aulangon luonnonsuojelualue, kävijätutkimus		
MUUT TIEDOT			
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 236		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-295-216-5
ISSN (VERKKOJULKAISU)	1799-5388		
SIVUMÄÄRÄ	64 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, Luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	20.3.2018
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	MH 1143/2018/05.02
TYP AV SKYDDSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	Natura 2000-område, naturskyddsområde		
OMRÅDETS NAMN	Aulanko naturskyddsområde		
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Aulanko område FI0310006		
REGIONENHET	Insjöfinlands Naturtjänster		
FÖRFATTARE	Minna Malinen, Maija Mikkola och Teemu Tuomaala		
PUBLIKATION	Besökarundersökning i Aulanko naturskyddsområde 2016–2017		
SAMMANDRAG	<p>År 1991 inrättades Aulanko naturskyddsområde av Aulanko parkskog, som hade byggts i sekelskiftet 1900, samt naturskogen kring den. Naturskyddsområdet ligger i mitten av Tavastehus och har varit ett populärt natur- och kulturobjekt redan i över hundra år. År 2017 var besökarantalet i Aulanko 411 900. Materialet till undersökningen insamlades under perioden 1.7.2016–30.6.2017. Syftet med undersökningen var att utreda naturskyddsområdets besökarstruktur, besökens områdesvisa och tidsmässiga fördelning samt besökarnas upplevelser av och åsikter om områdets skötsel och utvecklingsbehov. Därtill undersöktes besökarnas penninganvändning och dess effekt på den lokala ekonomin.</p> <p>Största delen (60 %) av besökarna var finländska turister. Hela 36 procent av besökarna var lokalbor, dvs. Tavastehusbor, och 4 procent utländska turister. Mest besökare efter lokalborna kom från huvudstadsregionen och sinsemellan ungefär i lika stort antal från Hattula och Janakkala samt Tammerfors och Riihimäki. Nästan alla besökte Aulanko dagtid, och vistades där i genomsnitt två timmar. Ungefär hälften av turisterna gjorde dagbesök till Tavastehus medan hälften övernattade där. Dagsbesökarna stannade i Tavastehus i genomsnitt 3 timmar, övernattarna ett dygn.</p> <p>De viktigaste orsakerna till besöken i Aulanko naturskyddsområde var landskapen, naturupplevelsorna och avkoppling samt samvaro med det egna sällskapet. Rätt många angav också att ett besök i caféet och kiosken var viktigt. De populäraste aktiviteterna bland besökarna i området var att promenera, besöka landskapet och njuta av naturen. Största delen av besökarna kom till Aulanko med bil med sin egen familj. De populäraste besöksmålen var utsiktstornet och Svandammen.</p> <p>För ungefär hälften av besökarna var Aulanko resans enda eller viktigaste besöksmål. Aulanko var ett av de planerade målen för resan för en tredjedel av besökarna, och då var de övriga målen oftast Tavastehus slott eller Aulanko spahotell. Endast 17 procent besökte Aulanko-området oplanerat. En fjärdedel av svararna besökte Aulanko för första gången.</p> <p>Besökarnas förväntningar uppfylldes rätt väl under besöket. De var i regel nöjda med kvaliteten på och mängden av tjänster. Beröm fick speciellt den vackra naturmiljön. Mest förbättringar önskade sig besökarna i toaletterna. Besökarna var tämligen av samma åsikt som påståendet i enkäten att besöket i naturskyddsområdet hade ökat deras psykiska, sociala och fysiska välmående. Effekterna av besöket på hälsa och välmående uppskattades vara värda ca 30 euro mätt i pengar.</p> <p>Besökarna använde i Tavastehus i genomsnitt 29 €/besök. Inhemska turister använde i genomsnitt 44 €/besök, utländska turister 17 €/besök och lokala besökare 4 €/besök. Aulankos besökares totala inkomst-effekt var år 2017 hela 13 miljoner euro och den totala sysselsättningseffekten 130 årsverken.</p>		
NYCKELORD	Aulanko naturskyddsområde, besökarundersökning		
ÖVRIGA UPPGIFTER			
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Forststyrelsens naturskyddspublikationer. Serie B 236		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-295-216-5
ISSN (ONLINE)	1799-5388		
SIDANTAL	64 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, Naturtjänster	PRIS	

Sisällys

1 JOHDANTO.....	7
2 KÄVIJÄTUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	8
2.1 Alueen kuvaus.....	8
2.2 Aineisto ja menetelmät.....	11
3 TULOKSET.....	14
3.1 Kävijärakenne	14
3.1.1 Kävijöiden perustiedot.....	14
3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot	17
3.2 Käynti Aulangon luonnonsuojelualueella.....	18
3.2.1 Kohteen tärkeys.....	18
3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset.....	19
3.2.3 Liikkumistapa ja kuljettu matka.....	21
3.2.4 Käyntien alueellinen jakautuminen.....	22
3.2.5 Käynnin kesto ja toistuvuus.....	24
3.2.6 Saapuminen alueelle.....	26
3.2.7 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset	30
3.2.8 Käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutukset.....	34
3.3 Kävijäytyvyisyys	35
3.3.1 Käynnin tarkoitus.....	35
3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta	36
3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen.....	38
3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät	39
3.3.5 Kävijäytyvyysindeksi.....	41
3.4 Sosiaalisen median käyttö	43
3.5 Vapamuotoiset ajatukset.....	45
4 TULOSTEN TARKASTELU	46
4.1 Yhteenveto ja johtopäätökset.....	46
4.2 Vertailu aiempaan tutkimukseen.....	48
LÄHTEET.....	50
LIITTEET	
Liite 1 Suunniteltu ja toteutunut otantakehikko	51
Liite 2 Toteutunut aineiston keruuakataulu.....	52
Liite 3 Vastaajien kotikunnat	53
Liite 4 Vastaajien ilmoittamat matkan muut kohteet.....	55
Liite 5 Vapamuotoinen palaute aihepiireittäin	58
Liite 6 Suomenkielinen kyselylomake	61

1 Johdanto

Hämeenlinnassa sijaitseva Aulangon luonnonsuojelualue johdattaa kävijän paitsi monimuotoiseen luontoon myös valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja yhteen tunnetuimmista kansallismaisemistamme – Vanajaveden laakson kansallismaisemaan. Aulangon luonnonsuojelualue on perustettu vuonna 1991 suojelemaan alueen perustajan, eversti Hugo Standertskjöldin, 1800–1900-lukujen vaihteessa rakennuttamaa englantilaistyylistä kartanopuistoa ja siellä sijaitsevia rakennuksia (Asetus Aulangon luonnonsuojelualueesta 1437/1991). Hämeen läänin maaherran päätöksellä alue rauhoitettiin jo vuonna 1930. Nykyisin luonnonsuojelualue on myös osa laajempaa Aulangon Natura 2000 -aluetta sekä Suomen ensimmäistä kansallista kaupunkipuistoa.

Aulangon luonnonsuojelualue soveltuu saavutettavuutensa ja monipuolisen ympäristönsä ansiosta päiväretkikohteeksi, jossa voi nauttia sekä luonnosta että kulttuurihistoriasta. Alueen käytöllä on pitkä historia, ja vuosien varrella Aulangolle on tuotettu lukuisia sen hoitoon, käyttöön ja kehittämiseen liittyviä suunnitelmia. Viimeisin kävijätutkimus Aulangon puistometsässä on tehty Metsäntutkimuslaitoksen (nykyinen Luonnonvarakeskus) toimesta vuonna 1999 (Rasi 2000), joten sen päivittäminen oli erittäin tarpeellista. Aulangon matkailu- ja ulkoilualueen palveluita kehitetään aktiivisesti Hämeenlinnan kaupungin ja yrittäjien toimesta, joten kävijätutkimuksella on merkitystä myös koko Aulangon alueen kehittämisen näkökulmasta.

Tässä kävijätutkimuksessa kartoitettiin luonnonsuojelualueen nykyistä kävijärakennetta sekä käytön alueellista ja ajallista jakautumista. Lisäksi selvitettiin kävijöiden muita käyntikohteita Hämeenlinnan kaupungin alueella. Tutkimuksessa kysyttiin myös kävijöiden kokemuksia ja mielipiteitä Aulangon hoidosta sekä tiedusteltiin kehittämiskohteita. Lisäksi selvitettiin kävijöiden rahankäyttöä ja arvioitiin Aulangon luonnonsuojelualueen kävijöiden tuottamia paikallistaloudellisia vaikutuksia.

2 Kävijätutkimuksen toteutus

2.1 Alueen kuvaus

Aulangon luonnonsuojelualue muodostuu puistometsästä kulttuurihistoriallisesti arvokkaine rakennelmineen sekä luonnontilaisesta metsästä. Se sijaitsee Aulangonvuoren ympäristössä Hämeenlinnan keskustan pohjoispuolella, Aulangonjärven ja Vanajaveden välissä (kuva 1). Luonnonsuojelualueen läheisyydessä sijaitsevat Aulangon kylpylähotelli sekä muita majoitus- ja matkailupalveluita, kuten ratsastustalli ja kaksi golfkenttää sekä Sairion asuinalue. Seuraava Aulangon luonnonsuojelualueen kuvaus perustuu alueen Luontoon.fi-sivuihin (Metsähallitus 2018).

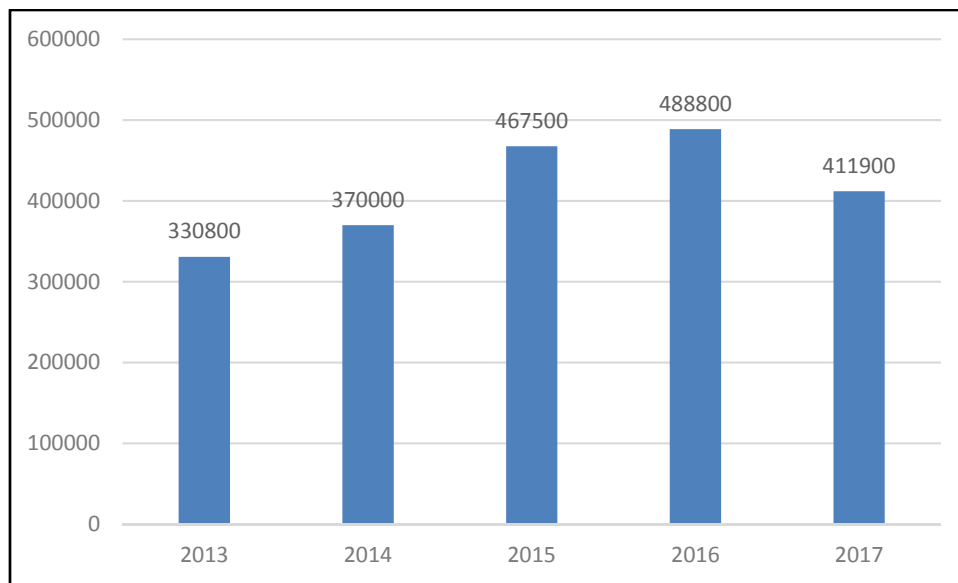
Kuva 1. Aulangon luonnonsuojelualueen sijainti. © Metsähallitus 2018 © Maanmittauslaitos 1/MML/18.

Venäjäällä asetehtailijana rikastunut eversti Hugo Standertskjöld (1844–1931) osti Vanajaveden rannalta Karlbergin kartanon tiluksineen vuonna 1883. Karlbergin kartanon päärakennus sijaitsi nykyisen hotelli Aulangon paikalla, mutta alkuperäinen kartanorakennus tuhoutui tulipalossa vuonna 1928. Vuosina 1883–1910 Standertskjöld rakennutti tiluksilleen englantilaistyyppisen puiston. Näin Aulangolle muodostuivat muun muassa isot tekolammet Joutsenlampi ja Metsälampi, näyttävät graniittilinnan rauniot, uusia teitä noin 14 km, näköalaterasseja ja huvimajoja. Vuonna 1907 entisen muinaislinnan paikalle Aulangonvuorelle rakennettiin 33 metriä korkea näkötorni. Lisäksi alueelle istutettiin ulkomaisia puulajeja, kukkia ja pensaita.

Vuonna 1926 puistometsä siirtyi Hämeenlinnan kaupungin omistukseen ja 1930-luvulla sinne istutettiin runsaasti lisää ulkomaisia puulajiryhmiä. Hämeen läänin maaherra rauhoitti päätöksellään puistometsän vuonna 1930. Valtion omistukseen puistometsä siirtyi vuonna 1963. Vuonna 1991 puistometsä rauhoitettiin lain voimalla ja muodostettiin luonnonsuojelualueeseen liitetty viereinen luonnonhoitometsä. Vuodesta 2001 lähtien Aulangon luonnonsuojelualue on ollut

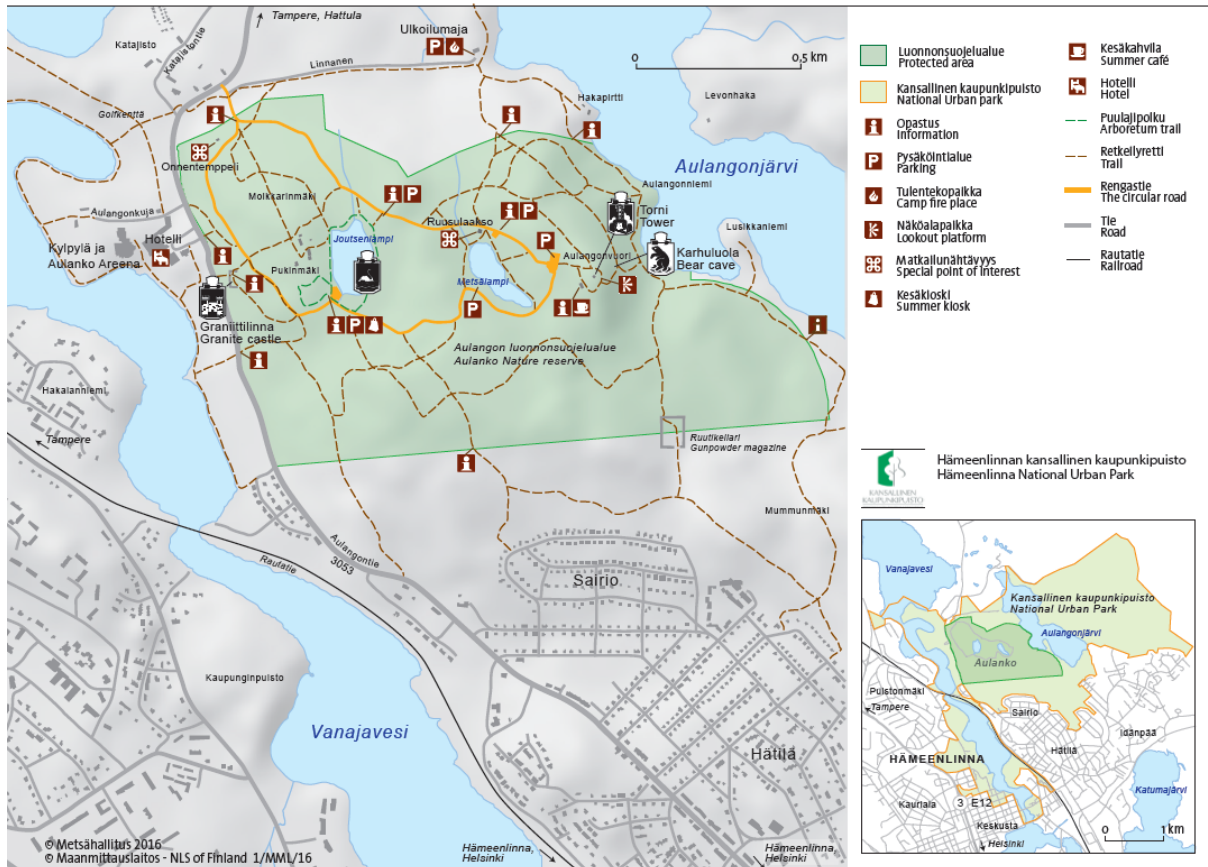
osa Suomen ensimmäistä ja maailman toista kansallista kaupunkipuistoa. Vuonna 2002 alue siirtyi Metsäntutkimuslaitokselta (nykyinen Luonnonvarakeskus) Metsähallituksen hallintaan.

Aulangon luonto on ympäröiviä alueita rehevämpää ja siellä tavataan lähes kaikkia Suomessa luonnonvaraisena eläviä jalopuita. Suojelualueella elää kaikkiaan miltei 140 erilaista puu- ja pensaslajia. Jotta maisema säilyisi avoimena ja puistomaisena, metsää hoidetaan aktiivisesti (Metsähallitus 2011). Alue on ollut jo Standertskjöldin ajoista lähtien avoin kaupunkilaisille ja matkailijoille. Se onkin suosittu virkistytymis- ja nähtävyysskohte. Aulangon luonnonsuojelualueen käyntimäärät ovat viimeisten viiden vuoden aikana vaihdelleet 330 800 ja 488 800 välillä (kuva 2).

Kuva 2 Aulangon luonnonsuojelualueen käyntimäärät vuosina 2013–2017.

Alueella kulkee asfalttipäällysteinen rengastie, jonka varrella on useita pysäköintialueita. Aulangolla on valaistuja ja valaisemattomia ulkoilureittejä, ratsastusreittejä, puulajipolku ja talvisin hiihtolatuja. Kesäisin näkötorni on avoinna joka päivä ja palveluita tarjoavat näkötornin kahvila sekä Joutsenlammen kioski. Näkötornista avautuu huikea maisema Vanajaveden laaksoon, joka on yksi Suomen kansallismaisemista. Luonnonsuojelualueella voi majoittua Aulangon Puistossa, joka on majoitus- ja kokoustila Joutsenlammen vieressä. Aulangon luonnonsuojelualue tärkeimpine palveluineen ja tunnuslukuineen on esitetty kuvassa 3 ja taulukossa 1.

Kuva 3 Aulangon luonnonsuojelualue. © Metsähallitus 2018, © Maanmittauslaitos 1/MML/18.

Taulukko 1. Aulangon luonnonsuojelualuetta kuvaavat tärkeimmät tiedot vuonna 2016-2017.

AULANGON LUONNONSUOJELUALUE	
Perustamisajankohta	1991 (asetus 1437/1991), siirtynyt Metsähallituksen hoitoon vuonna 2002
Sijainti	Kanta-Hämeessä, Hämeenlinnan kaupungin alueella
Pinta-ala	151 h
Käyntimäärä	Vuonna 2016: 488 800, vuonna 2017: 411 900
Palvelut	<p>Metsähallituksen palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> Näkötorni ja näköalatasanne Graniittlinna, Ruusupaviljonki, Onnentemppele ja Karhuuola Rengastien varrella viisi pysäköintialuetta Puu- ja pensaslajipolku 1 km Ulkoilureitit Ratsastusreitit <p>Hämeenlinnan kaupunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hiihtoladut ja valaistu kuntoilureitti <p>Yrittäjien ja muiden tahojen tarjoamat palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tornikahvila (kesäaikaan) Joutsenlammen kioski (kesäaikaan) Graniittilinnassa Hämeenlinnan Miniteatterin lastennäytelmät Luonnonsuojelualueella majoitus- ja kokoustilat Puistolassa Ohjelmapalveluita, mm. opastuksia, välinevuokrausta, tapahtumia Luonnonsuojelualueen lähialueella Hämeenlinnan monipuoliset ravintola-, kahvila-, majoitus- ja ohjelmapalvelut
Käyttömuodot	Luonnonsuojelu, luontomatkailu, luonnon virkistyskäyttö, kulttuuriperintö
Hoito- ja käyttösuunnitelma	Laadittu vuonna 1998 (Metsäntutkimuslaitos, julkaisematon) Metsähallitus laatinut lisäksi luonnonhoitosuunnitelman (Metsähallitus 2011)

2.2 Aineisto ja menetelmät

Kävijätutkimuksen aineisto kerättiin Aulangon luonnonsuojelualueella 1.7.2016–30.6.2017 viidellä paikalla: tornikahvilassa, näkötornilta, Joutsenlammen kioskillä, Metsälammella ja reittien varrella. Talvella aineistoa kerättiin lisäksi hiihtäjien tavoittamiseksi läheisellä Aulangon ulkoilumajalla (kuva 3). Aineiston keräsivät Metsähallituksen asiakasneuvoja Niina-Maria Strand, puistomestari Ari Väänänen ja harjoittelija Iisak-Veikka Möttönen, Tornikahvilan yrittäjä Tuuli Arponen sekä talvikaudella Lasten liikunnan tuki ry:n Minna Lehtonen ja Janet Pietilä.

Tutkimuksessa käytettiin Metsähallituksen vakiomuotoista kävijätutkimuslomaketta, joka muokattiin Aulangon luonnonsuojelualueelle sopivaksi (liite 5). Vakiolomaketta ja -menetelmiä käytettäessä tutkimus on vertailukelpoinen Metsähallituksen muiden vastaavien tutkimusten kanssa (Kajala ym. 2009). Samalla menetelmällä voidaan myöhemmin kerätä Aulangolta aineistoa ja näin tarkastella alueen käytössä tapahtuneita muutoksia.

Kyselylomakkeen lisäksi vastaajilla oli käytettävissään kaksi karttaa, toisessa oli kuvattu tutkimusalue ja käyntikohteet, toisessa tutkimuksen lähialue eli Hämeenlinna (kuvat 3 ja 4). Lähialueella asuvat vastaajat määriteltiin paikallisiksi asukkaiksi ja muualta tulevat matkailijoiksi. Lähialuetta käytettiin myös kävijöiden rahankäyttöön liittyvässä kysymyksessä.

Aulangon käyntimäärä on noin neljäsataatuhatta kävijää vuodessa, joten tutkimukseen tavoitettiin viittä sataa vastaajaa. Tarvittavien otantapäivien määräksi arvioitiin 40 päivää, kun arvioitiin, että päivässä saataisiin keskimäärin 12,5 lomaketta. Otantapäivät jaettiin kuukausittain perustuen kävijälaskurien tuottamaan tietoon kävijävirtojen jakautumisesta vuoden sisällä. Samoin otantapäivät jaettiin keruupaikoittain arvioitujen kävijävirtojen perusteella. Heinä-syyskuun 2016 keruupäivät satunnaistettiin arpomalla. Loput keruupäivät painotettiin aikoihin, jolloin ihmisiä arvioitiin olevan eniten liikkeellä, eli viikonloppuihin ja hiihtolomaviikkoon, riittävän otoskoon saavuttamiseksi. Aineistoa kerättiin aamu- ja iltapäivisin. Suunnitellut otantakehikot keruupaikoittain ja kuukausittain on esitetty liitteessä 1.

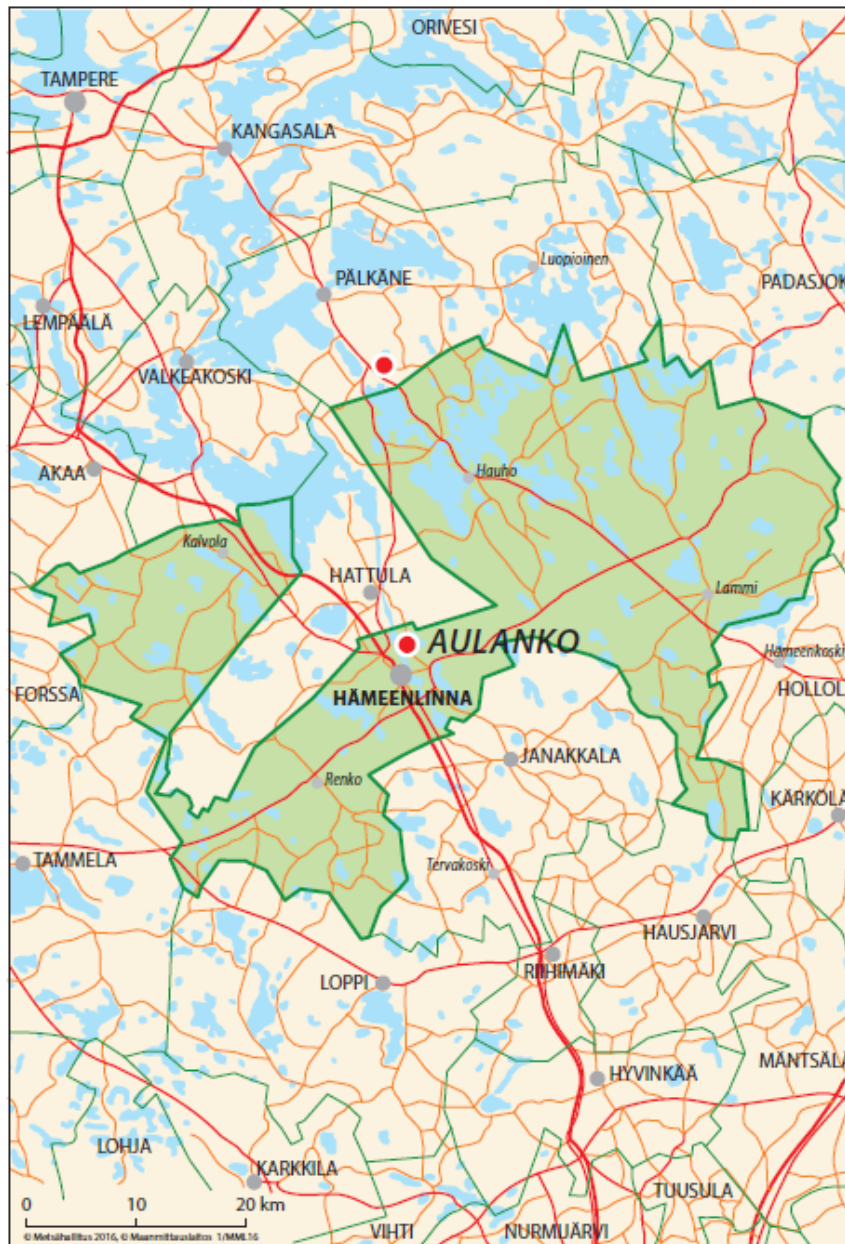
Joulu- ja tammikuun keruuta ei pystytty henkilöresursseihin liittyvien ongelmien takia toteuttamaan lainkaan. Vuoden 2017 keruupäivien toteutuksessa oli niin ikään haasteita, ja keruupäivät toteutettiin mahdollisimman hyvin suunnitelman mukaan siten kuin aineistonkerääjiä saatiin rekrytoitua. Yhtenä keruupäivänä aineistoa kerättiin yhdessä paikassa, paitsi talvella, jolloin kävijöiden tavoittamiseksi kierrettiin eri keruupaikoilla. Keruupäiviä toteutui lopulta yhteensä 34. Toteutunut keruuaikataulu on esitetty liitteessä 2.

Otokseen poimittiin kaikki keruupaikalla tavatut 15 vuotta täyttäneet henkilöt saapumis- tai taapamisyjärjestyksessä sitä mukaa kuin haastattelijä vapautui aiemmin saapuneiden kävijöiden haastattelemisesta. Ensimmäisen keruupäivän oltua ennakoitua vilkkaampi, päätettiin jatkossa poimia vilkkaimpina päivinä haastatteluun vain joka kolmas kävijä, jotteivat yksittäisen erityisen vilkkaan päivän tulokset painottuisi tutkimuksessa liikaa.

Kyselylomakkeita saatiin 416 kappaletta, joista neljä jouduttiin hylkäämään tallennusvaiheessa puutteellisten tietojen tai vastaajan liian nuoren iän takia. Varsinaiseksi otoskooksi muodostui siten 412 kappaletta, eli tavoitellusta 500 lomakkeesta jäätiin jonkin verran.

Kyselylomakkeet olivat saatavilla suomen- ja englanninkielisinä. Valtaosa vastasi suomenkielillä lomakkeella, ainoastaan viisi prosenttia vastaajista käytti englanninkielistä lomaketta. Suurin osa vastaajista täytti lomakkeen itse haastattelupaikalla. Kiireisille kävijöille annettiin myös

lomake ja palautuskuori mukaan, yhteensä 90 kappaletta. Näistä postitse palautui 56 kappaletta eli 62 prosenttia. Vastaustapojen jakaantuminen on esitetty taulukossa 2.

Kuva 4. Aulangon luonnonsuojelualueen lähialueeksi määritettiin Hämeenlinna. © Metsähallitus 2017, © Maanmittauslaitos 1/MML/18.

Taulukko 2. Vastaustavat.

Vastaustapa	Kpl	%
Paperilomake haastattelupaikalla asiakkaan täyttämänä	339	82
Paperilomake postitse	56	14
Paperilomake haastattelupaikalla haastattelijan täyttämänä	17	4
Yhteensä	412	100

Jokaiselta keruupäivältä pidettiin keruupäiväkirjaa, johon kirjattiin sääolot, keruun kesto, kerättyjen lomakkeiden lukumäärä, keruupaikka sekä kyselystä kieltäytyneiden ja keruupaikan ohittaneiden lukumäärät. Yleisesti ottaen kävijät suhtautuivat kävijätutkimukseen positiivisesti, mutta esimerkiksi monet lenkkeilijät eivät halunneet pysähtyä vastaamaan kesken lenkin. Sunnuntaina 4.9. kieltäytyjien määrä oli poikkeuksellisen suuri, mikä johtui alueella olleesta tapahtumasta. Kyselystä kieltäytyneiden ja keruupaikan ohittaneiden lukumäärät on esitetty toteutuneen keruu-aikataulun yhteydessä liitteessä 2.

Eniten vastauksia, lähes puolet kaikista vastauksista, saatiin Aulangon tornikahvilasta (taulukko 3). Talvella toimivin keruupaikka oli ulkoilumaja, mistä kerättiin kaikkiaan 5 % kaikista vastauksista. Haastavimmat keruupaikat olivat Metsälampi ja reittien varsi, missä tavattiin vähiten kävijöitä.

Taulukko 3. Vastausten jakautuminen haastattelupaikoittain Aulangon luonnonsuojelualueella ja sen lähialueella (Aulangon ulkoilumaja).

Haastattelupaikka	Kpl	%
Aulangon tornikahvila	197	48
Aulangon näkötorni	88	21
Joutsenlammen kioski	59	14
Metsälampi	32	8
Aulangon ulkoilumaja	22	5
Reittien paikalliset iltakäyttäjät (alueen eteläosa)	14	3
Yhteensä	412	100

Kyselylomakkeiden tiedot tallennettiin Metsähallituksen asiakasseurantatietojen hallintaan käytettävään ASTA-tietojärjestelmään. Aineiston analysoinnin tilastollisina menetelminä käytettiin suorien jakaumien tarkastelua ja kuvailevia tunnuslukuja (keskiarvo, keskihajonta, moodi, mediaani ja prosenttipisteet):

- Moodi on tyyppi-arvo, joka kuvaa aineiston yleisintä arvoa.
- Mediaani ilmaisee muuttujan keskimmäisen arvon jakaen havaintoaineiston kahteen yhtä suureen osaan.
- 25 %:n prosenttipiste ilmaisee sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu neljäsosa havaintoaineistosta, ja 75 %:n prosenttipiste sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu kolme neljäsosaa havainnoista.

Kävijöiden rahankäytön paikallistaloudellisten vaikutusten laskemiseen käytettiin Metsähallituksen ja Metsäntutkimuslaitoksen (2009) kehittämää laskentamallia, joka on osa Metsähallituksen ASTA-tietojärjestelmää. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskemisessa käytetään ASTA:an tallennettuja tietoja kävijöistä ja heidän rahankäytöstään sekä alueen vuotuista käyntimäärää. Laskentaa varten suojelu- ja retkeilyalueet on jaettu neljään luokkaan lähialueen asukastiheyden perusteella. Aulanko kuuluu tässä tarkastelussa luokkaan taajama/tiheä asutus. Kullekin luokalle on laskettu keskimääräiset välittömien vaikutusten kertautumista kuvaavat kertoimet sekä työllisyysuhdeluvut. Apuna on käytetty Tilastokeskuksen maakunnallisista panos-tuotostaulukoista johdettuja paikallisia panos-tuotostaulukoita. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskennassa käytettävät kertoimet päivitettiin vuonna 2014 vastaamaan nykytilannetta (Vatanen & Kajala 2015).

3 Tulokset

3.1 Kävijärakenne

3.1.1 Kävijöiden perustiedot

Kävijätutkimukseen vastanneista 58 % oli naisia ja 42 % miehiä. Naisten keski-ikä oli noin 46 vuotta ja miesten noin 50 vuotta (taulukko 4). Nuorin vastaaja oli 18-vuotias ja vanhin 88-vuotias. Suurimman kävijäryhmän muodostivat 45–54-vuotiaat sekä miehissä että naisissa. Vastanneista lähes puolet oli suorittanut alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon (49 %, taulukko 5). Opistotasoinen tutkinto oli 23 prosentilla ja ammatillinen tutkinto 22 prosentilla vastaajista. Vain kuudella prosentilla ei ollut lainkaan ammatillista tutkintoa.

Taulukko 4. Vastanneiden ikää kuvaavia tunnuslukuja. Vastanneiden lukumäärä (n) oli 398.

Ikä	Mies	Nainen	Kaikki
Keski-ikä	50,11	45,90	47,65
län keskihajonta	14,81	14,85	14,96
Minimi-ikä	19	18	18
Maksimi-ikä	88	77	88
Moodi	48	41	48
Mediaani	49	46	48

Taulukko 5. Vastanneiden ammatillinen koulutus.

Ammatillinen koulutus	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ammattikoulu	47	29	38	17	86	22
Opistotasoinen tutkinto	41	25	50	22	92	23
Alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	35	21	65	29	100	26
Ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	30	18	58	26	90	23
Ei ammatillista tutkintoa	10	6	14	6	24	6
Yhteensä	163	100	225	100	392	100

Kotimaisia matkailijoita oli 60 % vastaajista ja paikallisia asukkaita so. Hämeenlinnan alueella asuvia 36 % (taulukko 6). Hämeenlinnalaisten kävijöiden jälkeen eniten kotimaisia kävijöitä Aulangolle saapui pääkaupunkiseudulta: Helsingistä 7 %, Espoosta 4 % ja Vantaalta 3 % (kuva 5 ja liite 3). Myös Hämeenlinnan lähikunnista Hattulasta (5 %) ja Janakkalasta (3 %) tuli merkittävä osa kävijöistä. Tampereelta ja Riihimäeltä saapui kummastakin 4 % kotimaisista kävijöistä. Kaiken kaikkiaan kotimaisia kävijöitä saapui 63 eri kunnasta (liite 3).

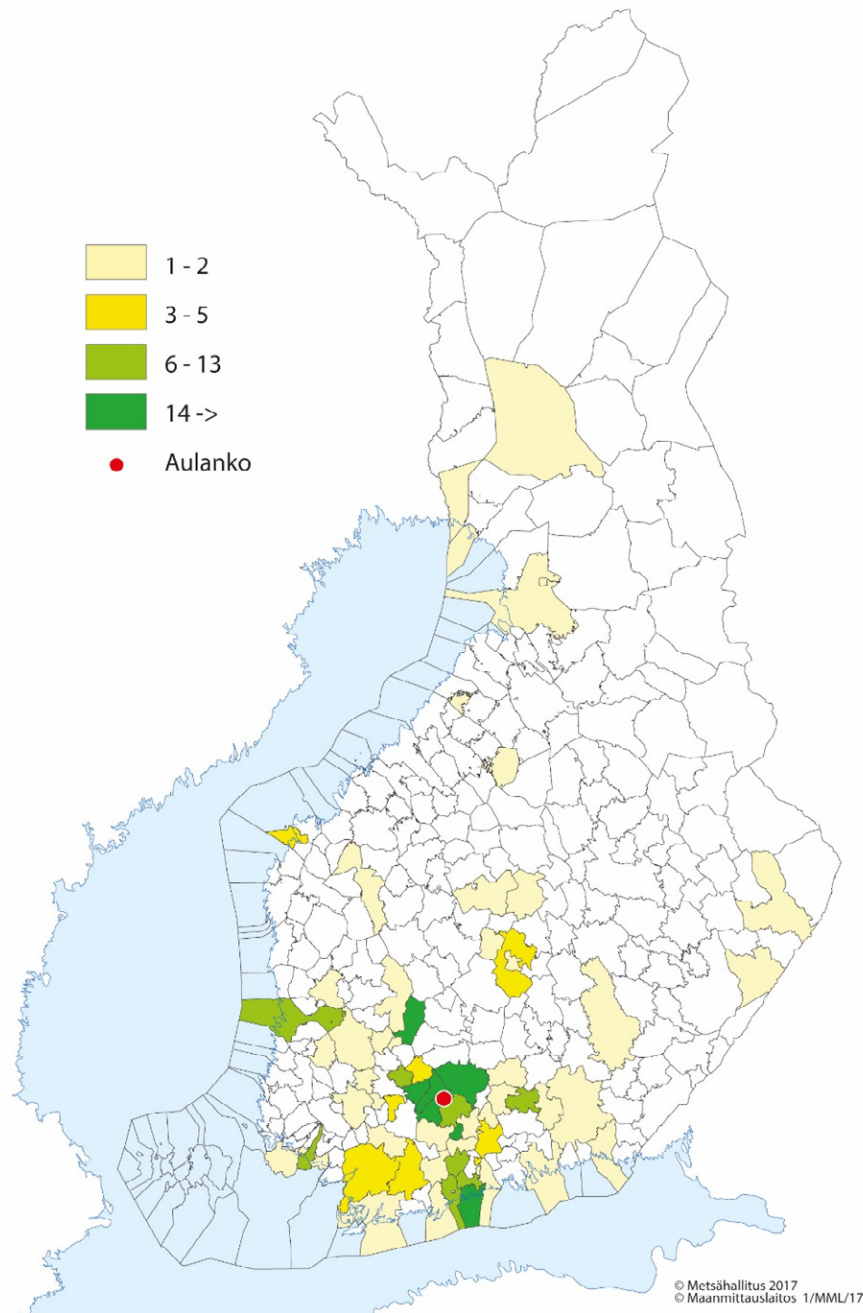
Ulkomaalaisten matkailijoiden osuus oli 4 % vastaajista (taulukko 6). Heitä saapui kahdeksasta eri maasta, eniten Espanjasta (taulukko 7).

Taulukko 6. Vastanneiden luokittelu asuinkunnan ja kotimaan perusteella. Paikalliseksi luokiteltiin tutkimuksen lähialueella eli Hämeenlinnassa asuvat kävijät.

Kävijätyyppi	Kpl	%
Kotimainen matkailija	226	60
Paikallinen asukas	138	36
Ulkomainen matkailija	15	4
Yhteensä	379	100

Taulukko 7. Vastanneiden kotimaa.

Kotimaa	Kpl	%
Suomi	397	96
Espanja	4	1
Viro	2	0
Yhdistynyt kuningaskunta	2	0
Norja	2	0
Saksa	2	0
Yhdysvallat	1	0
Tanska	1	0
Venäjä	1	0
Yhteensä	412	100

Kuva 5. Vastanneiden kotimaisten kävijöiden asuinkunnat (n = 364). Aulangon luonnonsuojelualueen sijainti on merkitty karttaan punaisella pisteellä.

3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot

Kävijät saapuivat Aulangon luonnonsuojelualueelle tyypillisimmin 2–5 hengen seurueissa (83 %) (taulukko 8). Yksin liikkeellä oli ainoastaan 13 % kävijöistä. Seurueena liikkuneista noin neljäsosalla (26 %) oli mukana alle 15-vuotiaita (taulukko 9). Lapsia oli näissä seurueissa mukana yhdestä viiteen ja heidän ikänsä oli keskimäärin 7–8 vuotta. Liikuntaesteisiä oli mukana kuudessa seurueessa (1,7 % seurueista).

Valtaosa kävijöistä oli liikkeellä oman perheensä kanssa (71 %) (taulukko 10). Seuraavaksi eniten liikuttiin ystävien seurassa (17 %). Osalla seurue koostui muista sukulaisista (7 %) tai työtovereista (2 %). Luokiteltujen seurueyppien ulkopuolelta mainittiin kummityttö, vastakkainen sukupuoli ja terapia.

Taulukko 8. Vastanneiden seuruetiedot.

Seurueen koko	Kpl	%
Yksin	53	13
2–5 hengen seurue	337	83
6 tai useamman hengen seurue	17	4
Yhteensä	407	100

Taulukko 9. Usean hengen seurueita kuvaavia tunnuslukuja Aulangon luonnonsuojelualueella.

	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Seurueen koko yhteensä	354	2,9	2,04	2	2	2	3	27
Alle 15-vuotiaita	93	1,8	0,95	1	1	1	2	5
Liikuntaesteisiä	6	2,5	3,67	1	1	1	1	10
Alle 15-vuotiaiden syntymävuodet	145	2009,0	3,49	2002	2006	2009	2011	2016

Taulukko 10. Seurueen koostumus.

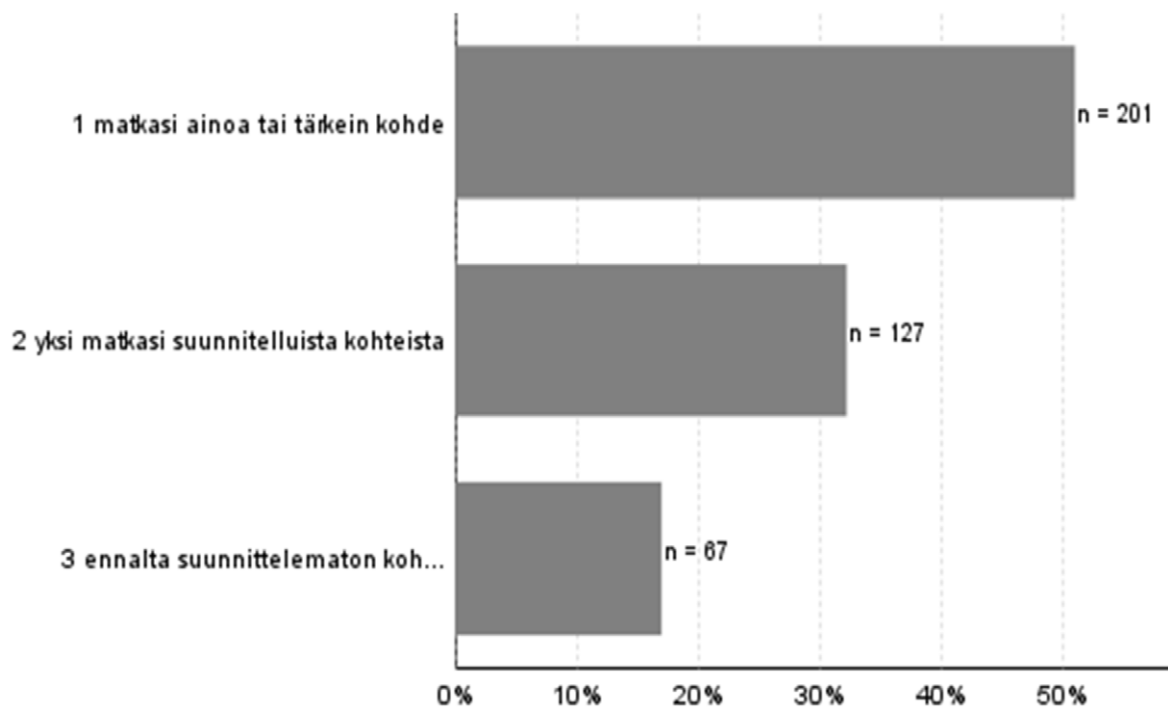
Seurueen koostuminen	Kpl	%
Oman perheen jäsenet	255	71
Ystävät	61	17
Muut sukulaiset	26	7
Työtoverit	6	2
Eläkeläisryhmä	1	0
Ohjelmapalveluyrityksen asiakkaat	1	0
Kerho, yhdistys tms.	1	0
Jokin muu	6	2
Yhteensä	357	100

3.2 Käynti Aulangon luonnonsuojelualueella

3.2.1 Kohteen tärkeys

Noin puolet kävijöistä (51 %) ilmoitti Aulangon luonnonsuojelualan olleen heidän matkansa ainoa tai tärkein kohde (kuva 6). Yksi matkan suunnitelluista kohteista luonnonsuojelualue oli kolmasosalle (32 %) kävijöistä. Usein matkan muiksi kohteiksi ilmoitettiin Hämeen linna tai Aulangon kylpylähotelli. Vastauksissa toistuivat myös Militaria-museo ja keskustan kaupungit. Kaikki mainitut matkakohteet on lueteltu liitteessä 4.

Vain 17 % vastaajista oli poikennut luonnonsuojelualueelle ennalta suunnittelematta. Tällöin matkan varsinainen kohde oli useimmiten Aulangon kylpylä (liite 4). Muita useammin toistuvia matkan varsinaisia pääkohteita olivat ystävien tai sukulaisten tapaaminen sekä mökkeily. Useita mainintoja sai myös se, että Aulangolle oli poikettu matkan varrella.

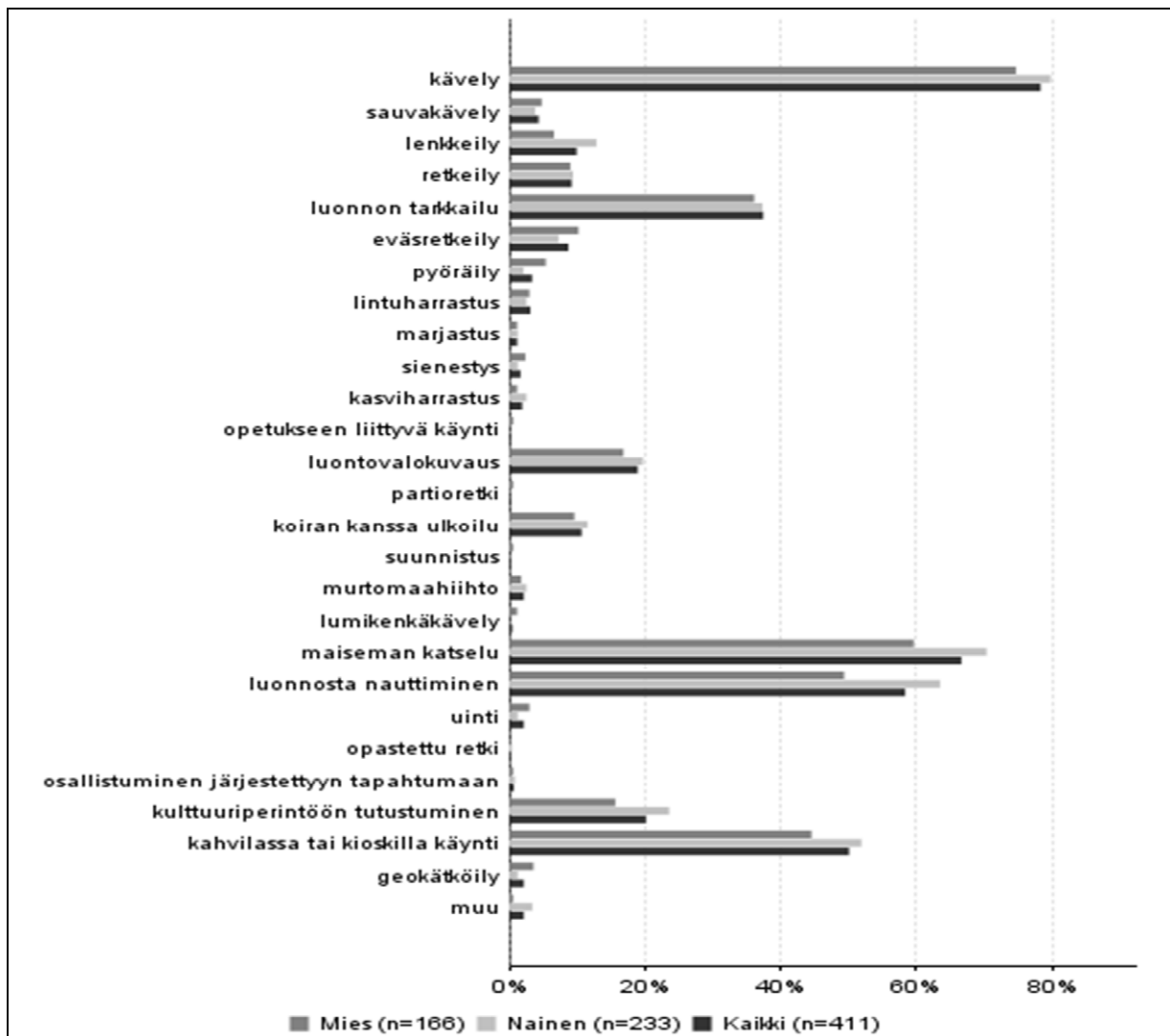
Kuva 6. Aulangon luonnonsuojelualan tärkeys matkan kohteena (n = 395).

3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset

Kävijät harrastivat tällä käynnillään Aulangon luonnonsuojelualueella useimmiten kävelyä (78 %), maiseman katselua (67 %), luonnosta nauttimista (58 %), kahvilassa tai kioskillä käyntiä (50 %) ja luonnon tarkkailua (37 %) (kuva 7). Myös kulttuuriperintöön tutustuminen (20 %) sekä luontokuvaus (19 %) olivat suosittuja.

Sukupuolten välillä ei ollut suuria eroja harrastusten suhteen. Kävely oli sekä naisten (80 %) että miesten (75 %) suosituin harrastus. Eroja löytyi siinä, että naiset mainitsivat luonnosta nauttimisen miehiä useammin (naisista 64 % ja miehistä 49 %). Myös maisemien katselu, kulttuuriperintöön tutustuminen, kahvilassa tai kioskillä käynti sekä lenkkeily olivat naisten keskuudessa hie- man suosittuimpia kuin miesten keskuudessa.

Useimmat kävijöistä (46 %) ilmoittivat harrastavansa tällä käynnillään neljästä kuuteen akti- viteettia (taulukko 11). Lähes yhtä moni ilmoitti harrastavansa yhdestä kolmeen aktiviteettiin (43 %). Naiset harrastivat keskimäärin useampia aktiviteetteja kuin miehet.

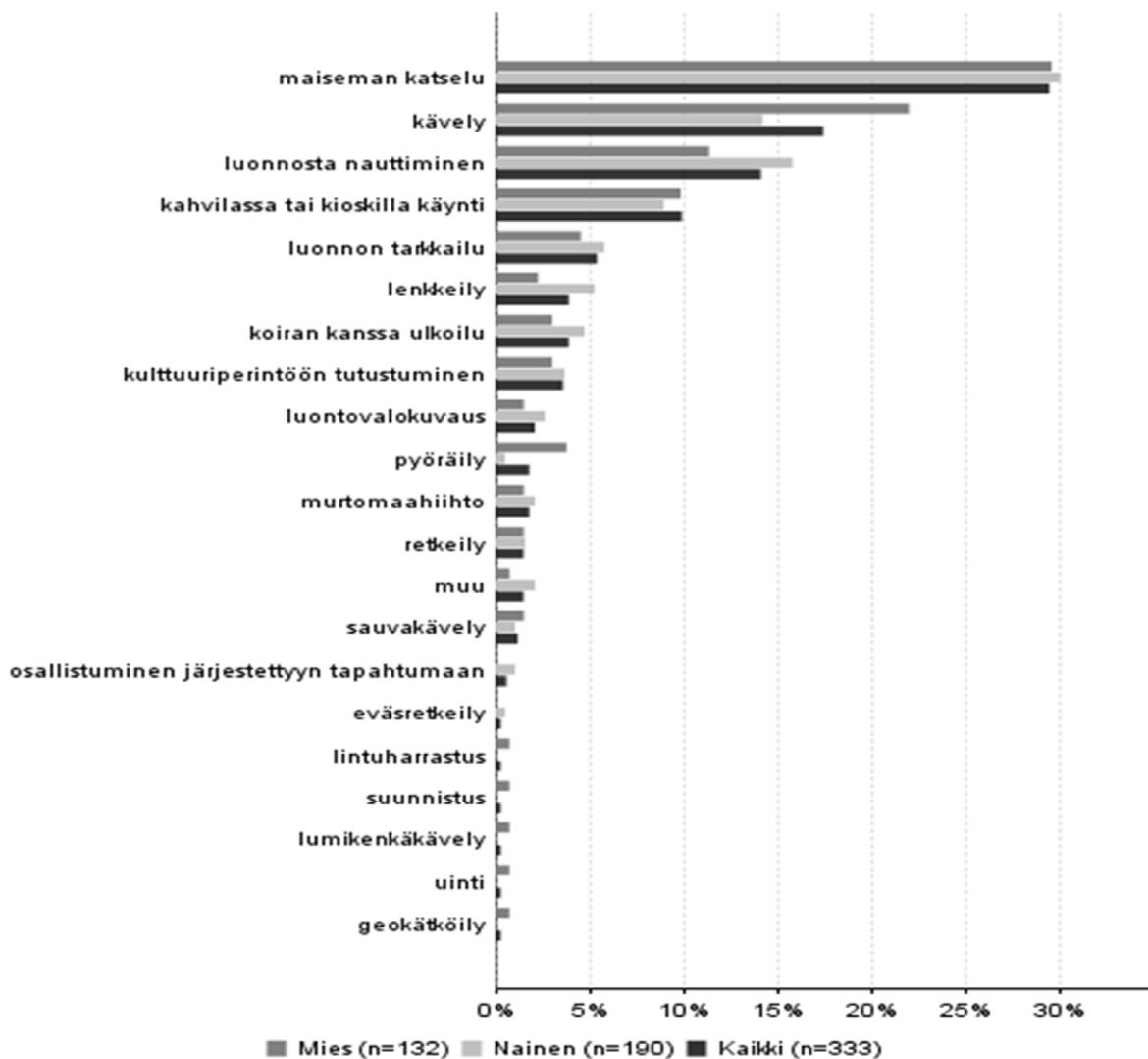

Kuva 7. Erialaisten harrastusten suosio kyseisellä käynnillä Aulangon luonnonsuojelualueella. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.

Kävijöitä pyydettiin vielä kertomaan, minkä valitsemistaan harrasteista he kokivat kaikkein tärkeimmäksi. Tärkeimmäksi aktiviteetiksi kävijät kokivat useimmiten maisemien katselun (29 %, kuva 8). Muita vastaajien tärkeimmäksi kokemia aktiviteetteja olivat kävely (17 %), luonnosta nauttiminen (14 %) ja kahvilassa tai kioskilla käynti (10 %). Maisemien katselu oli molemmille sukupuolille yhtä tärkeää, kun taas kävely oli miehille selvästi naisia useammin tärkein aktiviteetti (miehistä 22 % arvioi kävelyn tärkeimmäksi aktiviteetiksi, naisista vain 14 %).

Taulukko 11. Harrastusten lukumäärä kyseisellä käynnillä Aulangon luonnonsuojelualueella.

Harrastusten lukumäärä	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1-3	83	50	93	40	177	43
4-6	69	42	112	48	189	46
7-9	12	7	24	10	39	9
10 enemmän	2	1	4	2	6	1
Yhteensä	166	100	233	100	411	100

Kuva 8. Vastanneiden tärkein harrastus kyseisellä käynnillä Aulangon luonnonsuojelualueella.

3.2.3 Liikkumistapa ja kuljettu matka

Kävijätutkimuksessa kartoitettiin vastaajien liikkumista kysymällä heiltä, kuinka pitkän matkan he olivat omin voimin liikkuneet tai aikoivat liikkua tällä käynnillään Aulangon luonnonsuojelualueella. Vastauksessa oli mahdollista vastata useampi vastausvaihtoehto annetuista liikkumismuodoista (kävely, juoksu, pyöräily, hiihto, lumikenkäily) tai nimetä liikkumismuoto itse.

Kysymyksessä oli ongelmallista se, että moni vastaaja olisi halunnut vastata kulkeneensa alueella vain satoja metrejä, kun vastauksessa kysyttiin täysiä kilometrejä. Tämä olisi ollut hyvä ottaa huomioon kävijätutkimuslomaketta suunniteltaessa, sillä luonnonsuojelualue on kooltaan pieni ja osa kävijöistä vain piipahtaa alueella. Alle kilometrin vastauksia ei siten voitu tallentaa asiakastietojärjestelmään, minkä vuoksi vastaukset jouduttiin pyöristämään keskiarvon perusteella lähimpään tasalukuun. Tästä syystä alle puoli kilometriä liikkuneiden vastaukset (n = 10) eivät näy lainkaan tuloksissa. Lisäksi tuloksia tarkasteltaessa on syytä muistaa, että matkat on pyöristetty lähimpään tasalukuun.

Omin voimin Aulangolla liikkuneet olivat useimmiten kävelleet; kävelty matka oli keskimäärin 3 km (mediaani, taulukko 12). Pisin kävelty matka oli 20 km. 14 vastaajaa oli liikkunut juosten ja heidän keskimääräinen matkansa oli 5 km. Pyöräilemänsä matkan oli ilmoittanut 13 vastaajaa, heidän keskimäärin taittamansa matka oli 13 km. Hiihtäen oli liikuttu keskimäärin 6 km ja lumikenkäillen 8 km. Muina liikkumismuotoina mainittiin mm. uiminen ja avantouinti. Lisäksi viisi mainintaa saivat moottoriajoneuvot, jotka osa vastaajista ilmeisesti mielsi omin voimin liikkumiseksi tai ymmärsi kysymyksen väärin.

Kysymykseen vastaaminen oli haastavaa, sillä esimerkiksi laduista osa kulkee luonnonsuojelualueen ulkopuolella. Jos liikkuminen tapahtui sekä suojelualueella että sen ulkopuolella, suojelualueella liikuttu matkan osuuden arviointi oli vaikeaa. Esimerkiksi pisimmät mainitut matkat, 20 km kävellen ja 50 km pyöräillen, viittaavat siihen, että arviossa ovat mukana myös läheisillä ulkoilureiteillä kuljetut osuudet.

Yhdistämällä vastaajien käynnillään kulkemat matkat ja alueen käyntimäärätieto voidaan arvioida, paljonko Aulangon luonnonsuojelualueella kuljetaan omin voimin keskimäärin vuodessa. Yhteensä siellä liikutaan noin 1,4 miljoonaa kilometriä vuodessa (taulukko 12). Tämä luku on laskettu käyttäen vuoden 2017 käyntimäärää, joka oli 411 900 käyntiä ja kuljettujen matkojen mediaaneja, jotka tuottavat hieman maltillisemmän arvon kuin ääriarvoille herkkä keskiarvo.

Taulukko 12. Kävijöiden pääasialliset liikkumismuodot omin voimin Aulangon luonnonsuojelualueella.

Liikkumistapa	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet					Kuljettu matka, km / v
				Min	25%	Med	75%	Max	
Kävellen	356	3,8	3,07	1	2	3	5	20	1 105 299
Juosten	14	5,5	3,61	1	3	5	10	10	72 445
Pyöräillen	13	16,2	12,36	2	10	13	20	50	174 902
Hiihtäen	7	9,0	5,63	4	5	6	12	20	43 467
Lumikenkäillen	3	7,3	3,06	4	4	8	10	10	24 838
Muuten, miten?	5	6,4	7,73	1	3	3	5	20	15 524
Vastanneita yhteensä	377								1 436 475

3.2.4 Käyntien alueellinen jakautuminen

Kävijöiltä kysyttiin, missä päin luonnonsuojelualuetta (ks. kuva 3) he olivat vierailleet tai aikoivat tällä käynnillään vierailla. Valtaosa kävijöistä (90 %, taulukko 13) kertoi vierailleensa tai aikovansa vierailla näkötorin alueella. Toiseksi suosituin kohde oli Joutsenlampi (59 %). Ruusupaviljonki ja Graniittilinna olivat keskenään lähes yhtä suosittuja käyntikohteita, sillä molemmissa vieraili noin viidesosa kysymyksen vastanneista. Onnentemppelillä vieraili 14 % kävijöistä.

Vastaajista 10 % kertoi vierailevansa alueella jossain muualla (taulukko 13). Muista kohteista suosituimmat olivat ulkoilureitit ja Karhuluola (taulukko 14). On mahdollista, että osa vastaajista mielsi Karhuluolan olevan osa näkötorin ympäristöä ja vastasi ainoastaan käyneensä näkötorin alueella. Todellisuudessa Karhuluolalla saattoi siten vierailla suurempi osa vastaajista. Kahdeksan vastaajaa kertoi vierailleensa Aulangonjärven ympäristössä.

Taulukko 13. Käyntien alueellinen jakautuminen Aulangon luonnonsuojelualueella. Kysymyksessä pystyi valitsemaan usean vaihtoehdon.

Käyntikohde	Kpl	%
Näkötorin alue	358	90
Joutsenlammen alue	235	59
Ruusulaakson paviljongin alue	86	22
Graniittilinnan alue	77	19
Onnentemppelin alue	54	14
Muualla, missä?	41	10
Vastanneita yhteensä	400	

Taulukko 14. Kävijöiden mainitsemat muut käyntikohteet Aulangon luonnonsuojelualueella. Käyntikohteita saattoi olla enemmän kuin yksi.

Käyntikohde muu	Kpl
Ulkoilureitit	17
Karhuluola	12
Aulangonjärven ympäristö	8
Metsälampi	2
Tuija-metsä	1
Rengastie	1
Ruutikellari	1
Ladut	1
Yhteensä	43

Kävijätutkimuksessa kysyttiin myös, missä lähialueen eli Hämeenlinnan muissa kohteissa kävijät olivat vierailleet tai aikoivat vierailla tämän käynnin yhteydessä. Reilu kolmasosa vastaajista kertoi vierailevansa Kylpylähotelli Rantasipi Aulangossa (36 %) tai Hämeen linnassa (34 %) (taulukko 15). Kolmanneksi eniten vastaajat kertoivat käyvänsä Aulangon ulkoilumajalla (18 %).

Kysymykseen oli mahdollista vastata myös jokin muu kohde lähialueella. Eniten mainintoja saivat Hämeenlinnan keskustan kaupungat (8 mainintaa, taulukko 16). Toiseksi yleisimmät muut kohteet olivat keskustan nähtävyydet sekä Aulangonjärven reitit ja ladut, joista molemmat saivat kuusi mainintaa. Aulangonjärven reitti kulkee osittain luonnonsuojelun ulkopuolella.

Taulukko 15. Käyntien alueellinen jakautuminen luonnonsuojelun lähialueella eli Hämeenlinnassa. Kysymyksessä pystyi valitsemaan useamman vaihtoehdon.

Missä päin lähialuetta vierailit	Kpl	%
Kylpylähotelli Rantasipi Aulanko	79	36
Aulanko Golf	17	8
Hugo Park Aulanko	20	9
Metsänkylän navetta	15	7
Aulangon ulkoilumaja	40	18
Lusikkaniemi	11	5
Aulangon tekosaaret	16	7
Ahveniston virkistysalue	12	5
Hämeen linna	74	34
Hämeenlinnan taidemuseo	10	5
Museo Militaria	14	6
Kulttuuri- ja kongressikeskus Verkatehdas	7	3
Sibeliuksen syntymäkoti	10	5
Hopealinjan sisävesiristeily	3	1
Muulla, missä?	31	14
Vastanneita yhteensä	219	

Taulukko 16. Kävijöiden mainitsemat muut käyntikohteet lähialueella eli Hämeenlinnassa. Käyntikohteita saattoi olla enemmän kuin yksi.

Missä muualla lähialueella vierailit	Kpl
Keskustan kaupungat	7
Keskustan nähtävyydet	6
Aulangonjärven reitti/ladut järvellä	6
Ortodoksinen kirkko	2
Korttien talo	2
Hättilän alue/Käärmekallio	1
Rautatieasema	1
Sokos-hotelli	1
Parola, panssarimuseo	1
Golf-kentän ympäristö	1
Varikonniemi	1
Säästöpankki-areena	1
Kuutar-risteily	1
Vanajanlinna	1
Riihimäki	1
Yhteensä	33

3.2.5 Käynnin kesto ja toistuvuus

Lähes kaikki Aulangon luonnonsuojelualueen kävijät olivat päiväkävijöitä (98 %, taulukko 17). Keskimäärin päiväkävijät viettävät alueella kaksi tuntia. Pisin päiväkäynti oli pituudeltaan 12 tuntia. Luonnonsuojelualueella ilmoitti yöpyneensä ainoastaan 2 % vastanneista. He viettivät alueella tyypillisesti yhden vuorokauden.

Taulukko 17. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto Aulangon luonnonsuojelualueella.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	390	98	2,0	2	2	0	12
Miehet	159	41	2,0			1	6
Naiset	221	57	2,0			0	12
Yöpyjät	7	2	1,3	1	1	1	2
Miehet	3	43	1,0			1	1
Naiset	3	43	1,7			1	2
Yhteensä	397						

Kävijöiltä kysyttiin myös, miten pitkään he aikoivat oleskella luonnonsuojelualueella ja sen lähialueella yhteensä. Vastauksen ulkopuolelle rajattiin paikalliset eli Hämeenlinnassa asuvat henkilöt (36 % kaikista vastaajista). Matkailijoista noin puolet oli Hämeenlinnassa päiväkäynnillä ja puolet yöpyi (taulukko 18). Päiväselteään käyvien matkailijoiden keskimääräinen viipymä Hämeenlinnassa oli 3,5 tuntia. Vastaavasti yöpyjät viipyivät Hämeenlinnassa keskimäärin kolme vuorokautta, moodin eli yleisimmän viipymän ollessa kuitenkin yksi vuorokausi. Kaikkein pisin viipymä oli pituudeltaan 61 vuorokautta, mikä nosti viipymän keskiarvoa. Matkailijat, jotka viipyivät Hämeenlinnassa enemmän kuin yhden vuorokauden, kävivät luonnonsuojelualueella matkansa aikana yhdestä viiteen kertaan, yleisimmin vain yhden kerran (moodi 1, mediaani 1, keskiarvo 1,3 käyntikertaa).

Taulukko 18. Matkailijoiden käynnin kesto Aulangon luonnonsuojelualueella ja sen lähialueella.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	110	51	3,5	3	3	1	10
Miehet	43	39	3,6			1	10
Naiset	62	56	3,5			1	8
Yöpyjät	107	49	3,0	2	1	1	61
Miehet	45	42	2,5			1	20
Naiset	59	55	3,4			1	61
Yhteensä	217						

Aulangon luonnonsuojelualueella yöpyminen on mahdollista Aulangon Puistolassa. Vastaajista vain kolme kertoi yöpyneensä Puistolassa, ja jokainen heistä yöpyi siellä yhden yön. Lähialueella yöpyneet suosivat eniten hotellimajoitusta (58 % vastaajista, taulukko 19). Hotellissa yövyttiin yhdestä neljään yötä, mediaanin ollessa yksi yö. Toiseksi suosituin lähialueen majoitusvaihtoehto oli yöpyä ystävän tai sukulaisen luona (14 % vastaajista), missä keskimmäisin viipymä oli kaksi vuorokautta. Keskimäärin pisimpään viivytettiin omalla mökillä, missä yöpymisten mediaani oli 7 vuorokautta. Muutamia vastaajista yöpyivät myös leirintäalueella, matkailuautossa tai -vaunussa sekä vuokramökissä. Muita lähialueen mainittuja yöpymispaikkoja olivat vene ja Evon retkeily-alue.

Taulukko 19. Yöpymisten kesto (vrk) yöpymistavoittain Aulangon luonnonsuojelualueen lähistöllä (n = 90).

Yöpymistapa	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Hotelli	58	1,4	0,71	1	1	1	2	4
Vuokramökki	1	2,0		2	2	2	2	2
Oma mökki	8	10,2	9,81	2	3	7	15	30
Asuntoauto tai -vaunu	3	1,3	0,58	1	1	1	2	2
Ystävän tai sukulaisen luona	14	6,9	15,76	1	1	2	4	61
Leirintäalue	3	2,0	0,00	2	2	2	2	2
Muu	4	1,5	0,58	1	1	2	2	2

Noin neljäsosa vastaajista vieraili Aulangon luonnonsuojelualueella ensimmäistä kertaa (taulukko 20). Suurin osa kävijöistä, 74 %, oli vierailut alueella jo aikaisemmin. Ensimmäinen käynti ajoittui aikaisimmillaan vuoteen 1950 (taulukko 21). Keskimäärin ensimmäisestä käynnistä oli kulunut kolmisenkymmentä vuotta. Viimeksi ennen tätä käyntiä oli yleensä käyty samana tai edeltävänä vuonna, mutta enimmillään edellisestä käynnistä oli kulunut 51 vuotta.

Lisäksi kävijöiltä kysyttiin, kuinka monta kertaa he olivat käyneet Aulangon luonnonsuojelualueella viimeisten 12 kuukauden aikana ennen tätä käyntiä. Osa vastaajista oli vierailut alueella jopa joka päivä tai useita kertoja yhden päivän aikana (taulukko 22). Käyntikertojen keskiarvo oli 25 kertaa ja keskimmäisin vastaus eli mediaani neljä kertaa. Kaksi vastaajaa oli ilmoittanut vierailleensa alueella yli 365 kertaa, mikä oli maksimi, minkä pystyi kirjaamaan ASTA-järjestelmään. Nämä vastaukset, 400 ja 600 kertaa, on tallennettu 365 kertana.

Taulukko 20. Käynnin toistuvuus Aulangon luonnonsuojelualueella.

Käynnin toistuvuus	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ensikertaa alueella	38	25	54	26	96	26
Käynyt aikaisemmin	112	75	152	74	269	74
Yhteensä	150		206		365	

Taulukko 21. Aulangon luonnonsuojelualueella aiemmin vierailleiden ensimmäisen ja viimeisimmän käynnin ajoittuminen.

Ensimmäinen ja viimeisin käynti alueella	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Ensimmäisen kerran käynyt								
vuonna	214	1986,9	17,80	1950	1972	1986	2001	2017
'n' vuotta sitten	214	29,3	17,78	0	15	31	44	66
Viimeksi käynyt								
vuonna	173	2011,8	9,09	1965	2012	2016	2016	2017
'n' vuotta sitten	173	4,4	9,01	0	0	1	4	51

Taulukko 22. Aulangon luonnonsuojelualueella aiemmin vierailleiden käynnit viimeisten 12 kk:n aikana.

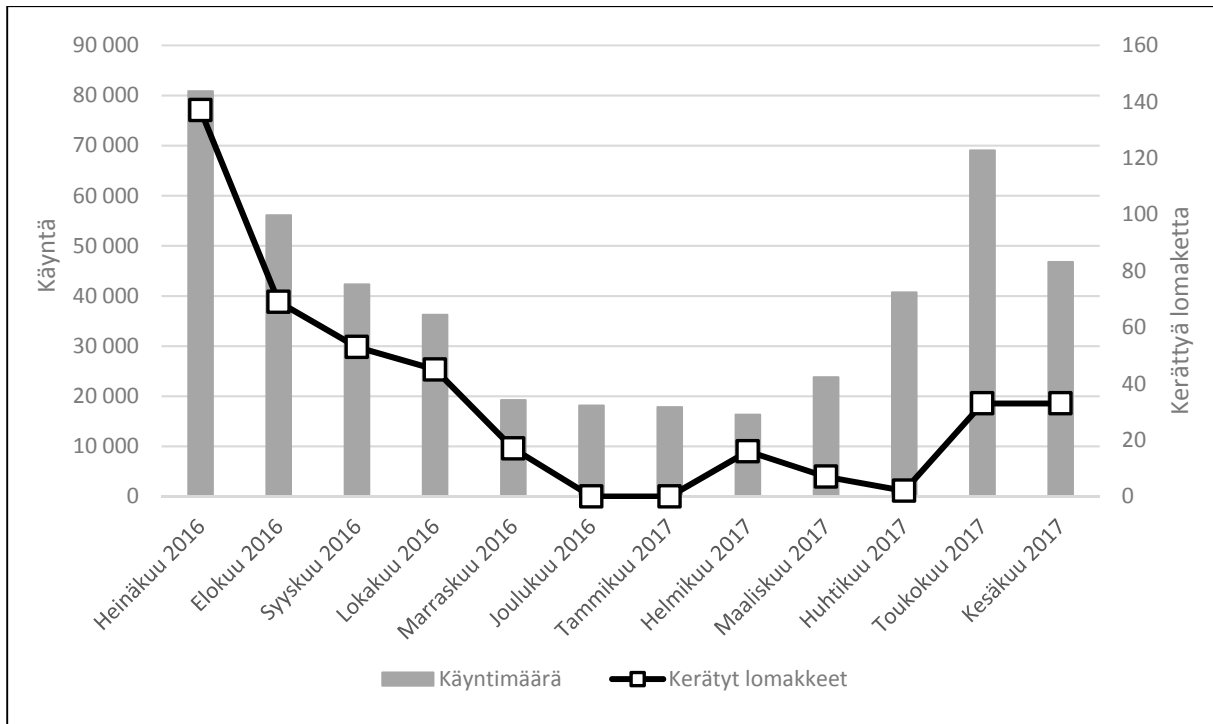
	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Käynnit viimeisten 12 kuukauden aikana	269	25,0	66,89	0	1	4	12	365

3.2.6 Saapuminen alueelle

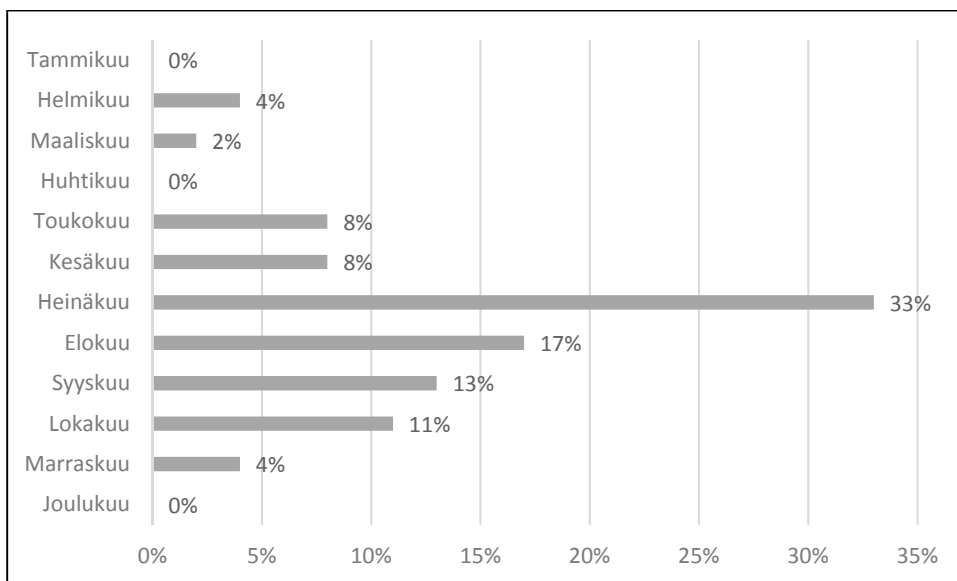
Kävijätutkimuksessa saatujen vastausten määrä seuraili pääosin hyvin vastaavan ajanjakson käyntimäärää (kuva 9). Poikkeuksina olivat joului- ja tammikuu, jolloin aineiston keruuta ei pystytty toteuttamaan lainkaan, sekä kevätkausi 2017, jolloin aineiston keruuta ei pystytty toteuttamaan täysin suunnitellusti.

Kävijätutkimukseen vastanneista kolmannes oli saapunut alueelle heinäkuussa (kuva 10). Toiseksi yleisin saapumiskuukausi oli elokuu. Vastaajista 58 % oli saapunut kesälomakuukausina eli kesä-, heinä- tai elokuussa.

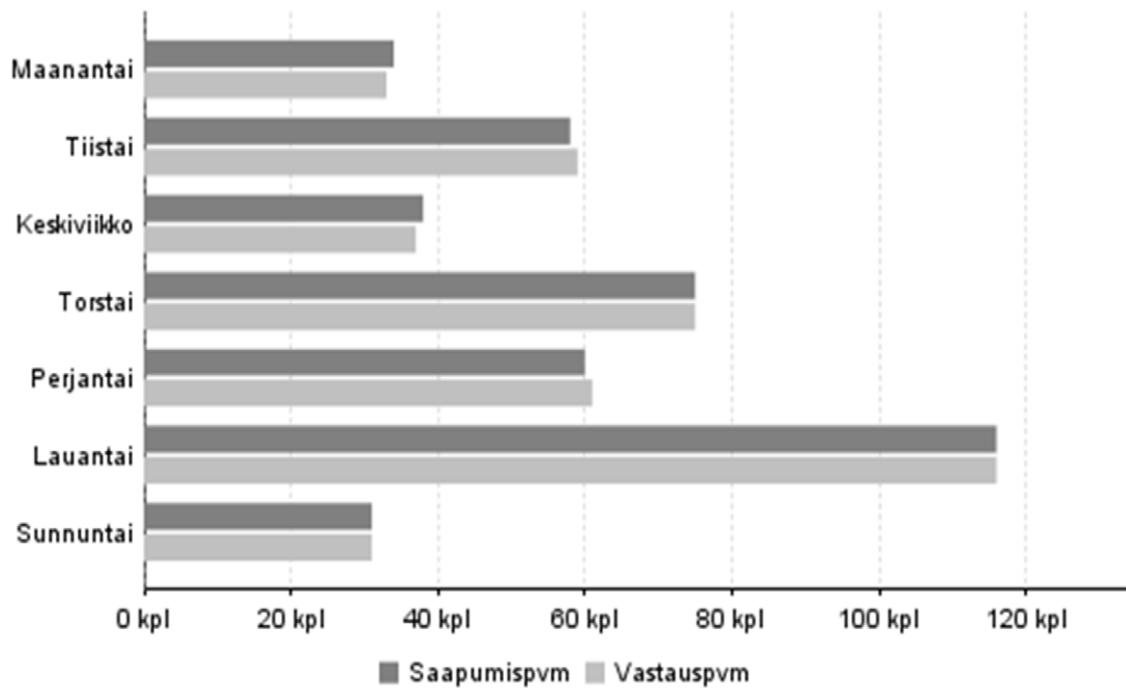
Yleisin Aulangon luonnonsuojelualueelle saapumispäivä oli lauantai (28 % vastaajista, kuva 11). Toiseksi useimmin oli saavuttu torstaina (18 % vastaajista). Tulokseen voi vaikuttaa se, että lauantai oli myös yleisin keruupäivä (10 päivää 34 keruupäivästä, liite 2). Suurin osa vastaajista (89 %) oli saapunut alueelle kello 10:n ja kello 16:n välisenä aikana (kuva 11).

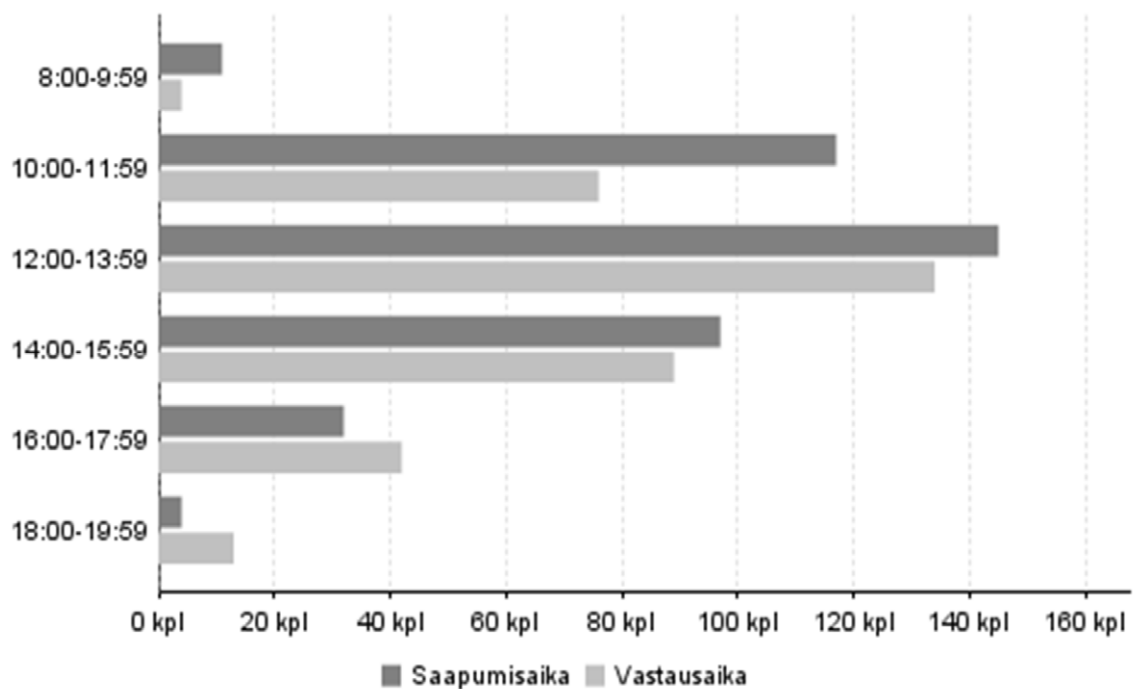
Kuva 9. Aulangon luonnonsuojelualueen sähköiseen kävijälaskuriin perustuva kuukausittainen käyntimäärä tutkimusjakson aikana sekä kävijätutkimuksessa saatujen vastausten lukumäärä vastaavana aikana.

Kuva 10. Alueelle saapuminen kuukausittain.

Kuva 11. Aulangon luonnonsuojelualueelle saapuminen ja kyselyyn vastaaminen viikonpäivittäin.

Kuva 11. Aulangon luonnonsuojelualueelle saapuminen ja kyselyyn vastaaminen vuorokaudenajan mukaan.

Aulangon luonnonsuojelualueelle pääsee julkisilla kulkuneuvoilla ja keskeisestä sijainnista johdettua myös kävellen ja polkupyörällä. Tästä huolimatta valtaosa kävijöistä saapui alueelle henkilöautolla (80 %, taulukko 23). Vain 12 % vastaajista ilmoitti saapuneensa alueelle jalan. Taulukossa 24 on esitetty kaikki kulkuneuvot, joita vastaajat käyttivät matkallaan luonnonsuojelualueelle. Joksikin muuksi kulkuneuvoksi oli tässä mainittu metro (2 mainintaa), skootteri sekä vene. Metroa käyttäneet olivat pääkaupunkiseudulta julkisilla kulkuneuvoilla saapuneita kävijöitä.

Taulukko 23. Vastaajien viimeisin kulkuneuvo heidän matkallaan Aulangon luonnonsuojelualueelle.

Viimeisin kulkuneuvo	Kpl	%
Henkilöauto	327	80
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	8	2
Linja-auto	3	1
Moottoripyörä	8	2
Polkupyörä	10	2
Jalan	48	12
Hiihtäen	1	0
Jokin muu	2	0
Yhteensä	407	100

Taulukko 24. Kaikki kulkuneuvot, joita vastanneet käyttivät matkallaan kotoaan Aulangon luonnonsuojelualueelle. Matkaan on voitu käyttää useampaa kulkuneuvoa.

Kulkuneuvo	Kpl	%
Henkilöauto	342	84
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	9	2
Linja-auto	7	2
Juna	9	2
Lentokone	4	1
Moottoripyörä	9	2
Polkupyörä	15	4
Jalan	59	15
Hiihtäen	1	0
Jokin muu	4	1
Vastanneita yhteensä	406	

3.2.7 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset

Kävijöiden rahankäytön ja sen paikallistaloudellisten vaikutusten arvioimiseksi vastaajia pyydettiin arvioimaan tähän käyntiin liittyvät kulut Aulangon luonnonsuojelualueella ja sen lähialueella eli Hämeenlinnassa. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskenta perustuu vuoden 2017 käyntimäärään, joka oli 411 900 käyntiä.

Keskimäärin kävijät kuluttivat rahaa 29 € käyntiä kohden (taulukko 25). Kotimaiset matkailijat kuluttivat keskimäärin 44 € ja paikalliset kävijät 4 €. Majoittujat käyttivät 84 €, mikä on lähes kymmenkertainen summa verrattuna päiväkävijöiden käyttämään yhdeksään euroon. Ulkomaiset matkailijat kuluttivat käynnillään keskimäärin 17 €. Ulkomaisten matkailijoiden arvo perustuu tosin ainoastaan 14 vastaajan otokseen. Paikallistaloudellisten vaikutusten arvioinnissa käytettyjä käsitteitä on määritelty taulukossa 26.

Taulukko 25. Aulangon kävijöiden keskimääräinen rahankäyttö (sis. ALV) käyntikertaa kohden matkailijaryhmittäin Aulangolla ja sen lähialueella.

	Kaikki	Majoittujat	Päiväkävijät
Kaikki kävijät, n	375	100	271
Keskimääräinen kulutus (€)	29	84	9
Kotimaiset matkailijat, n	207	78	129
Keskimääräinen kulutus (€)	44	91	15
Ulkomaiset matkailijat, n	14	7	7
Keskimääräinen kulutus (€)	17	-*	-*
Lähialueen asukkaat, n	129	1	124
Keskimääräinen kulutus (€)	4	-*	4

Taulukko 26. Paikallistaloudellisten vaikutusten arviointiin liittyviä käsitteitä ja niiden määritelmiä.

Käsite	Määritelmä
Kokonaistulovaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset tulovaikutukset.
Kokonaistyöllisyysvaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset henkilötövuodet.
Kotimaiset matkailijat	Kohteen lähialueen ulkopuolelta Suomesta tulevat kävijät.
Paikalliset kävijät	Lähialueella asuvat kävijät.
Majoittujat	Kohteessa tai sen lähialueella vähintään yhden yön majoittuneet kävijät.
Päiväkävijät	Kävijät, jotka eivät ole yöpyneet kohteessa tai sen lähialueella.
Välittömät vaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä aiheutuvat välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset lähialueen yrityksissä.
Välilliset vaikutukset	Välittömät vaikutukset kertautuvat välillisiksi vaikutuksiksi, kun välitöntä tuloa saavat yritykset ostavat muilta lähialueen yrityksiltä tuotteita ja palveluita sekä maksavat tuloa työntekijöille, jotka käyttävät tulonsa tuotteiden ja palvelujen ostoon lähialueella. Osa välillisistä vaikutuksista vuotaa alueen ulkopuolelle.

Aulangon kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat vuoden 2017 käyntimäärällä laskettuina noin 13 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset noin 130 henkilötyövuotta (taulukko 27). Nämä luvut kuvaavat kävijöiden rahankäytöstä alueelle muodostuvia välillisiä ja välittömiä rahavirtoja sekä niihin kytkeytyviä työllisyysvaikutuksia.

Aulangon kävijät käyttivät keskimäärin eniten rahaa majoittumiseen sekä kahvila- ja ravintolapalveluihin (taulukko 27). Majoittumisesta muodostui lähes puolet (47 %) tulovaikutuksista, kahvila- ja ravintolaostoksista 38 %. Käytetyn rahan työllisyysvaikutuksista peräti 93 % muodostui näistä rahankäyttökohteista. Seuraavaksi eniten rahaa kulutettiin ohjelmapalveluihin sekä vähittäiskauppaostoksiin.

Taulukko 27. Kävijöiden rahankäyttö ja paikallistaloudelliset vaikutukset menolajeittain Aulangon luonnonsuojelualueella ja sen lähialueella eli Hämeenlinnassa (n = 375) vuonna 2017.

Menolaji	Keskimääräinen rahankäyttö (sis. ALV)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	% tulovaikutuksista	Työllisyysvaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	3,58	42 868	1	1
Paikallisliikenne ²	0,20	75 887	1	1
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	5,17	517 751	6	7
Kahvila ja ravintola	8,63	3 117 824	38	42
Majoittuminen	10,10	3 783 545	47	51
Ohjelmapalvelut ³	1,48	554 043	7	7
Muut menot ⁴	0,13	41 632	1	1
Välittömät vaikutukset yhteensä		8 133 550	100 %	109
Välilliset vaikutukset		5 082 122		21
Kokonaisvaikutukset		13 215 672		130

1 Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

2 Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

3 Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

4 Muut menot, esim. kalastus- metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

Kokonaisvaikutuksissa ei voida erottaa kohdealueen osuutta muista lähialueen matkailullisista vetovoimatekijöistä. Aulangon luonnonsuojelualueen merkitys paikallistaloudellisten vaikutusten tuottajana tarkentuu, kun tuloksia tarkastellaan matkakohdepäätöksen perusteella. Niiden kävijöiden, jotka ilmoittivat Aulangon luonnonsuojelualueen matkansa ainoaksi tai tärkeimmäksi kohteeksi, kokonaistulovaikutukset olivat 3,0 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset 29 henkilötyövuotta (taulukko 28). Aulangon luonnonsuojelualueen kävijöiden rahankäytön paikallistaloudellinen vaikutus on vähintään tämän suuruinen.

Ylivoimaisesti suurimman osan kokonaistulovaikutuksista Aulangolla tuottavat kotimaiset matkailijat (11,8 milj. €, 92 %, taulukko 29). Paikalliset asukkaat tuottivat kokonaistulovaikutuksista 0,6 miljoonaa euroa (5 %) ulkomaisten matkailijoiden osuuden jäädessä 0,3 miljoonaan euroon (3 %).

Suurin osa, 83 %, paikallistaloudellisista tulo- ja työllisyysvaikutuksista kertyy niiltä matkailijoilta, jotka yöpyvät käynnillään Hämeenlinnassa (taulukko 30).

Taulukko 28. Aulangon kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset kohteen tärkeyden mukaan vuonna 2017.

Menolaji	Tärkein kohde n = 183		Yksi monista kohteista n = 124		Ennalta suunnittelematon n = 59		Yhteensä n = 366	
	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	12 911	0,2	26 677	0,4	3 844	0,1	43 432	0,6
Paikallisliikenne ²	10 231	0,1	63 942	0,6	3 581	0,0	77 753	0,7
Ruoka- ja muut vähittäis- kauppaostokset	80 813	1,1	374 349	5,2	72 586	1,0	527 748	7,3
Kahvila ja ravintola	964 353	13,0	1 862 483	25,2	349 887	4,7	3 176 722	43,0
Majoittuminen	678 636	9,2	2 824 014	38,2	302 317	4,1	3 804 968	51,5
Ohjelmapalvelut ³	52 006	0,6	472 181	5,6	43 480	0,5	567 667	6,7
Muut menot ⁴	22 992	0,3	15 126	0,2	0	0,0	38 118	0,5
Välittömät vaikutukset yhteensä	1 821 941	25	5 638 771	75	775 696	10	8 236 409	110
Välilliset vaikutukset	1 129 577	5	3 531 385	15	486 076	2	5 147 038	21
Kokonaisvaikutukset⁵	2 951 518	29	9 170 157	90	1 261 772	12	13 383 447	131

1 Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

2 Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

3 Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

4 Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

5 Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmentteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Taulukko 29. Aulangon kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset matkailijaryhmittäin vuonna 2017.

Menolaji	Kotimaan matkailijat n = 207		Ulkomaiset matkailijat n = 14		Lähialueen asukkaat n = 129		Yhteensä n = 350	
	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	37 104	0,5	0	0,0	2 824	0,0	39 928	0,6
Paikallisliikenne ²	24 071	0,2	3 744	0,0	0	0,0	27 816	0,3
Ruoka- ja muut vähittäis- kauppaostokset	458 717	6,3	15 727	0,2	33 680	0,5	508 124	7,0
Kahvila ja ravintola	2 605 114	35,2	182 201	2,5	314 439	4,3	3 101 754	42,0
Majoittuminen	3 593 411	48,6	0	0,0	0	0,0	3 593 411	48,6
Ohjelmapalvelut ³	504 465	6,0	0	0,0	34 770	0,4	539 234	6,4
Muut menot ⁴	39 544	0,5	0	0,0	1 898	0,0	41 442	0,5
Välittömät vaikutukset yhteensä	7 262 426	97	201 673	3	387 611	5	7 851 709	105
Välilliset vaikutukset	4 535 179	19	125 170	1	243 776	1	4 904 125	20
Kokonaisvaikutukset⁵	11 797 605	116	326 842	3	631 386	6	12 755 834	126

1 Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

2 Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

3 Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

4 Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

5 Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmentteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Taulukko 30. Päiväkävijöiden ja majoittujien paikallistaloudelliset vaikutukset Aulangolla ja lähialueella vuonna 2017.

Menolaji	Päiväkävijät n = 271		Majoittujat n = 100		Yhteensä n = 371	
	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	21 128	0,3	22 202	0,3	43 330	0,6
Paikallisliikenne ²	0	0,0	76 705	0,7	76 705	0,7
Ruoka- ja muut vähittäis- kauppaostokset	187 727	2,6	335 606	4,6	523 333	7,2
Kahvila ja ravintola	990 863	13,4	2 153 759	29,1	3 144 622	42,5
Majoittuminen	0	0,0	3 824 338	51,7	3 824 338	51,7
Ohjelmapalvelut ³	152 772	1,8	407 245	4,8	560 017	6,6
Muut menot ⁴	12 236	0,2	29 844	0,4	42 081	0,5
Välittömät vaikutukset yhteensä	1 364 726	18	6 849 700	92	8 214 426	110
Välilliset vaikutukset	870 868	4	4 261 889	18	5 132 758	21
Kokonaisvaikutukset⁵	2 235 594	22	11 111 590	109	13 347 184	131

1 Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

2 Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

3 Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

4 Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

5 Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

3.2.8 Käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Kävijöitä pyydettiin arvioimaan tämänkertaisen käynnin vaikutuksia heidän yleiseen terveydentilaansa ja hyvinvointiinsa. Kysymyksessä tuli vastata kolmeen väitteeseen, joissa kysyttiin, kokiko vastaaja hänen sosiaalisen, psyykkisen tai fyysisen hyvinvointinsa lisääntyneen tällä käynnillään Aulangon luonnonsuojelualueella.

Kävijät olivat keskimäärin jokseenkin samaa mieltä siitä, että käynti luonnonsuojelualueella oli lisännyt heidän hyvinvointiaan kaikilla kolmella osa-alueella (taulukko 31). Eniten koettiin psyykkisen hyvinvoinnin lisääntyneen. Kävijöistä 84 % koki sen lisääntyneen vähintään jonkin verran. Yhteensä 76 % kävijöistä oli täysin tai jonkin verran samaa mieltä siitä, että käynti lisäsi heidän sosiaalista hyvinvointiaan. Myös fyysisen hyvinvointinsa koki lisääntyneen vähintään jonkin verran 79 % vastaajista.

Terveys- ja hyvinvointivaikutuksia kartoitettiin myös kysymällä kävijöiltä, minkä arvoisiksi he arvioisivat Aulangon luonnonsuojelualueella kokemansa terveys- ja hyvinvointivaikutukset. Vastaajia pyydettiin arvioimaan arvo rahassa mitattuna, esimerkiksi verraten käynnin vaikutuksia vastaavan vaikutuksen tuottaviin kaupallisiin palveluihin, joista oli annettu esimerkkejä.

Kävijät arvioivat käyntinsä terveys- ja hyvinvointivaikutusten arvon olevan keskimäärin 30 euroa (arvojen mediaani, taulukko 32). Kaiken kaikkiaan vastaukset vaihtelivat nolasta 5 000 euroon. Vastaajista 75 % arvioi arvon olevan korkeintaan 100 euroa, keskiarvon ollessa 157 euroa. Osa vastaajista ei halunnut määrittää rahallista arvoa lainkaan, vaan totesi sen olevan ”mittaamattoman arvokas” tai ”ei rahassa mitattavissa”.

Taulukko 31. Kävijöiden kokemat terveys- ja hyvinvointivaikutukset Aulangon luonnonsuojelualueella käyntiin liittyen.

	Vastanneita		Arviointi, %					Keskiarvo	Keskihajonta
	n	%	täysin eri mieltä	jonkin verran eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jonkin verran samaa	täysin samaa mieltä		
Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi	396	96	1	3	19	37	39	4,10	0,90
Psyykkinen hyvinvointini lisääntyi	396	96	0	1	14	40	44	4,27	0,77
Fyysinen hyvinvointini lisääntyi	396	96	1	3	18	37	42	4,17	0,86
Vastanneita yhteensä	398	97						4,18	0,85

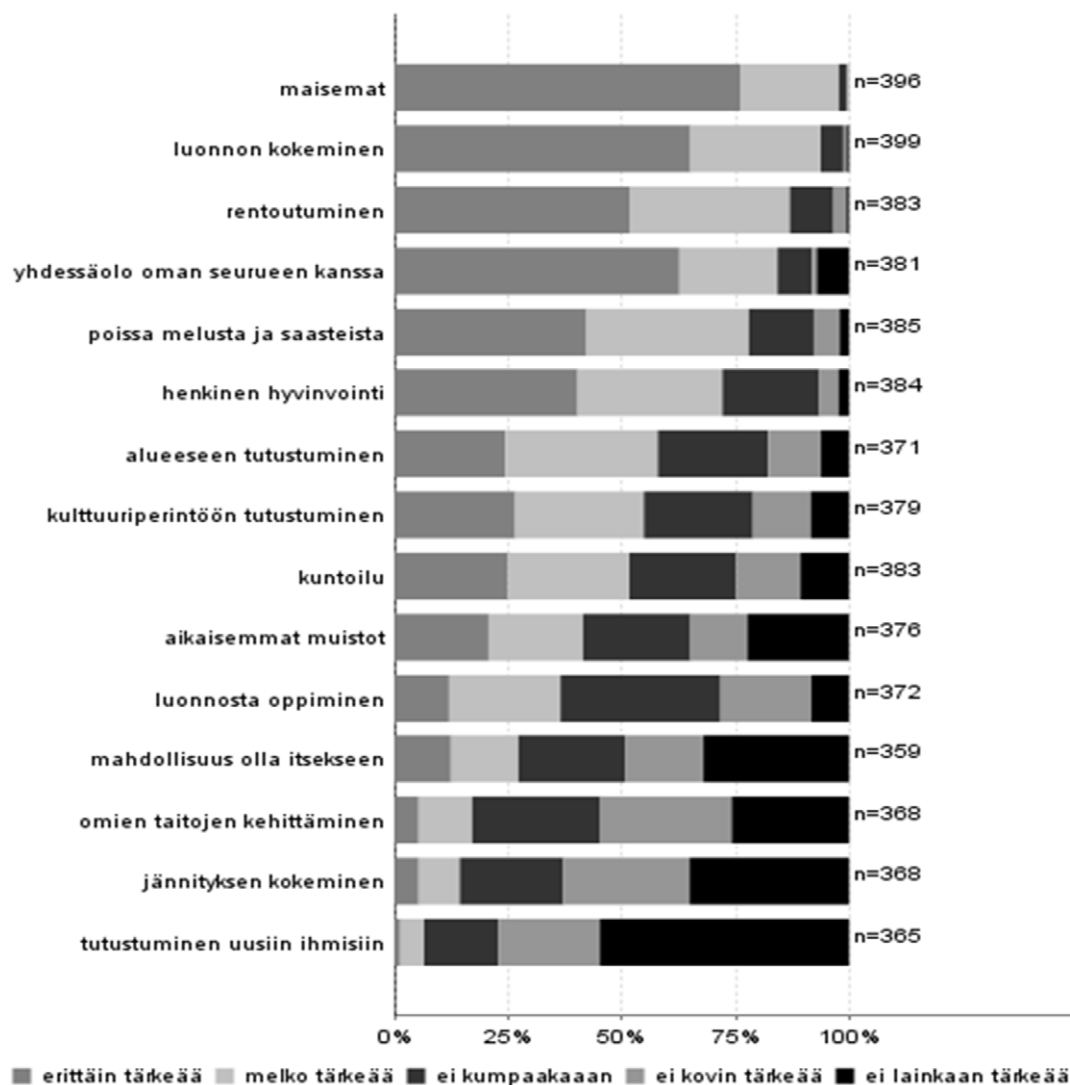
Taulukko 32. Aulangon luonnonsuojelualueella koettujen terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahallinen arvo.

Vastanneita		Keskiarvo, euroa	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
n	%			Min	25%	Med	75%	Max
319	77	157	528	0	15	30	100	5 000

3.3 Kävijättyytyväisyys

3.3.1 Käynnin tarkoitus

Kävijöiden tärkeimmät syyt luonnonsuojelualueella vierailuun olivat maisemat, luonnon kokeminen, rentoutuminen ja yhdessäolo oman seurueen kanssa (kuva 13). Yli puolet vastaajista piti näitä erittäin tärkeinä. Lähes kolme neljäsosaa vastaajista koki melusta ja saasteista poissa olemisen sekä henkisen hyvinvoinnin vähintään melko tärkeiksi asioiksi käynnillään. Myös alueeseen ja kulttuuriperintöön tutustuminen sekä kuntoilu olivat melko tärkeitä yli puolelle vastaajista. Vähiten tärkeäksi koettiin tutustuminen uusiin ihmisiin, jonka 77 % vastanneista arvioi ei kovin tai ei lainkaan tärkeäksi. Vähän merkitystä oli myös jännityksen kokemisella, omien taitojen kehittämisellä tai mahdollisuudella olla itseksensä.

Kuva 13. Vastanneiden syyt Aulangon luonnonsuojelualueella vierailuun.

3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta

Kävijöitä pyydettiin arvioimaan vierailullaan käyttämiensä palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laatua. Lisäksi heiltä kysyttiin tyytyväisyyttä palveluiden ja rakenteiden määrään kokonaisuudessaan. Vastaajat arvioivat Aulangon luonnonsuojelualueen palvelut keskimäärin melko hyväksi tai keskinkertaisiksi. Vähintään puolet vastaajista piti palveluita ainakin melko hyvinä, lukuun ottamatta yrittäjien tuottamia ohjelmapalveluja, yleisökäymälöitä ja jätehuollon toteutusta, joita yli puolet piti laadultaan korkeintaan keskinkertaisina (taulukko 33).

Palveluista tyytyväisimpiä oltiin pysäköintipaikkoihin (ka 4,3 asteikolla 1–5), tiestöön (ka 4,2) sekä polku- tai latureitistöön (ka 4,1). Vähiten tyytyväisiä oltiin yleisökäymälöihin (ka 3,2), jätehuollon toteutukseen ja ohjaukseen (ka 3,3) sekä yrittäjien tuottamiin ohjelmapalveluihin (ka 3,3). Kysymyslomakkeessa vastaajia pyydettiin arvioimaan nimenomaan yrittäjien tuottamia ohjelmapalveluita, sillä lomakkeessa oli oma kohtansa kahvion tai kioskin arviointiin. Kahvio- ja kioskipalvelut saivat vastaajien keskuudessa keskiarvon 3,9. Palvelua oli käyttänyt ja arvioinut 70 % vastaajista.

Alueen opasteisiin oltiin kokonaisuudessaan melko tyytyväisiä. Vastaajista 63–69 % arvioi reittien opastetaulut, polku- tai latuviitoitukset sekä maantievarsien opasteet melko tai erittäin hyväksi. Reittien ja rakenteiden turvallisuuden arvioi melko tai erittäin hyväksi 66 % vastaajista.

Ympäristön suhteen tyytyväisimpiä oltiin maiseman vaihtelevuuteen (ka 4,5). Kysymykseen vastasi 93 % kaikista tutkimukseen osallistuneista kävijöistä, ja heistä yli puolet (56 %) arvioi maiseman vaihtelevuuden erittäin hyväksi. Yhtä moni vastaajista arvioi myös yleistä siisteyttä. Heistä puolet koki sen melko hyväksi, 35 % jopa erittäin hyväksi. Yleinen turvallisuus koettiin myös keskimäärin melko hyväksi (ka 4,0).

Vastaajista 14 oli arvioinut jotain muuta palvelua. Suurin osa arvioinneista oli positiivisia, ja vain 7 % oli arvioinut ilmoittamansa palvelun erittäin huonoksi. Vain neljä vastaajaa oli kertonut, mitä oli arvioinut. Näissä mainittiin positiivisina asioina kokonaisuus ja ihana koskematon luonto ja negatiivisina vaikea pääsy järviladulle sekä näkötornin erittäin heikko siisteys.

Palveluiden määrään kokonaisuudessaan oltiin varsin tyytyväisiä (taulukko 34). Yhteensä 87 % vastaajista oli melko tai erittäin tyytyväinen palveluiden nykyiseen määrään.

Taulukko 33. Vastanneiden tyytyväisyys Aulangon luonnonsuojelualueen palvelujen laatuun. Arviointi: 1 = erittäin tyytymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen.

Palvelu tai ympäristötekijä	Käytännyt ja arvioinut		Arviointi, %					Keski-arvo	Ei käytännyt n
	n	%	erittäin huono	melko huono	keskin-kertainen	melko hyvä	erittäin hyvä		
Pysäköintipaikat	370	90	0	2	8	42	47	4,3	32
Tiestö	379	93	0	2	12	54	32	4,2	12
Reittien opastetaulut	360	88	1	7	23	48	21	3,8	35
Polku- ja/tai latureitistö	292	71	0	1	18	52	28	4,1	91
Polku- ja/tai latuviitoitukset	272	67	1	6	28	48	17	3,7	100
Yleisökäymälät	218	53	6	24	28	31	12	3,2	167
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	220	54	3	20	30	37	10	3,3	161
Eryistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	235	57	0	7	43	39	11	3,5	124
Aulangon luonnonsuojelualueen www.luontoon.fi -sivut	104	25	1	12	25	47	15	3,6	257
Kioskit tai kahvilat	288	70	2	3	22	47	25	3,9	97
Maantienvarsien opastus	329	80	1	8	29	47	16	3,7	54
Yrittäjien tuottamat ohjelmalvelut	116	28	6	14	39	30	11	3,3	256
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	327	80	0	3	31	49	17	3,8	53
Yleinen turvallisuus	349	85	0	1	21	52	25	4,0	32
Yleinen siisteys	380	93	0	1	13	51	35	4,2	8
Maiseman vaihtelevuus	381	93	0	1	7	37	56	4,5	8
Jokin muu	14	3	7	0	29	29	36	3,9	33
Vastanneita yhteensä	409								

Taulukko 34. Vastanneiden tyytyväisyys Aulangon luonnonsuojelualueen palvelujen määrään. Arviointi: 1 = erittäin tyytymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen.

	Arvioinut		Arviointi, %					Keski-arvo
	n	%	Erittäin tyytymätön	Melko tyytymätön	Ei kumpikaan	Melko tyytyväinen	Erittäin tyytyväinen	
Tyytyväisyys palveluiden määrään kokonaisuudessaan	408	99	0	1	12	59	28	4,1

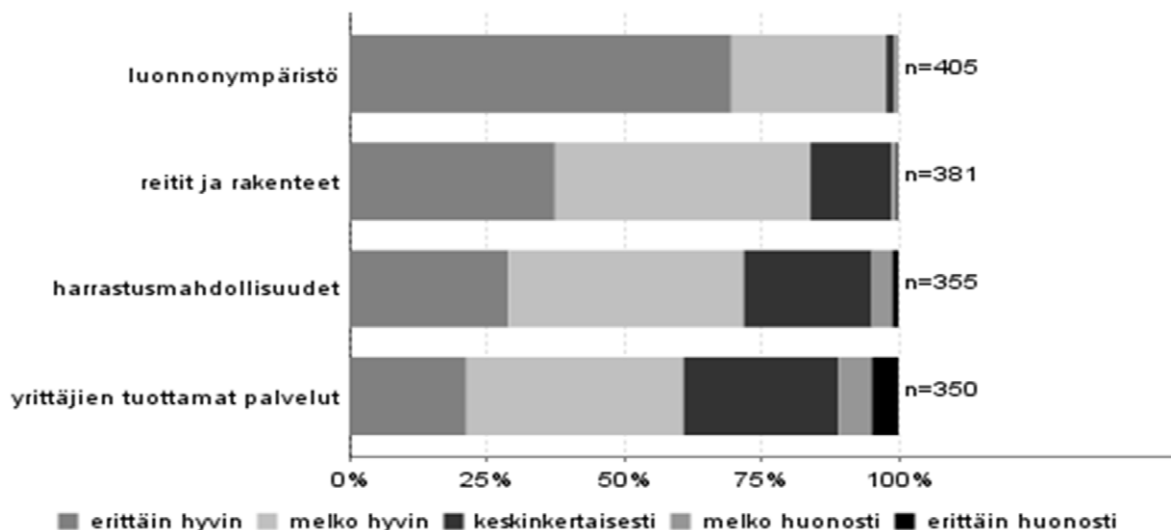
3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen

Kävijöiden ennako-odotukset Aulangon luonnonsuojelualueella vierailusta täyttyivät melko hyvin (taulukko 35). Kävijät arvioivat odotustensa täyttymistä asteikolla 1–5 (1 = toteutui erittäin huonosti, 5 = toteutui erittäin hyvin).

Parhaiten odotukset täytti luonnonympäristö (ka 4,67), jonka 70 % vastanneista koki täyttäneen odotukset erittäin hyvin (taulukko 35, kuva 14). Seuraavaksi parhaiten odotukset täyttivät alueen reitit ja rakenteet (ka 4,20). Harrastusmahdollisuudet vastasivat odotuksiin hieman heikommin (ka 3,95). Valtaosa vastaajista (72 %) koki harrastusmahdollisuuksien kuitenkin vastanneen odotuksia melko tai erittäin hyvin. Kaikkein heikoimman arvosanan (ka 3,67) saivat yrittäjien tuottamat palvelut, joissa myös vastausten hajonta oli suurinta. Tässä yhteydessä arviointi on koskenut niin yrittäjien tarjoamia ohjelmapalveluita kuin alueen kahvila- ja kioskitoimintaa, sillä niitä ei eroteltu tässä toisistaan, kuten palveluiden laatua koskevassa kysymyksessä oli tehty.

Taulukko 35. Vastanneiden ennako-odotusten täytyminen Aulangon luonnonsuojelualueella. Arviointi: 1 = erittäin huonosti, ... 5 = erittäin hyvin.

	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo	Keski-hajonta
			n	%	erittäin huonosti	melko huonosti	keskinkertaisesti		
Luonnonympäristö	405	100	0	1	1	28	70	4,67	0,55
Harrastusmahdollisuudet	355	87	1	4	23	43	29	3,95	0,88
Reitit ja rakenteet	381	94	0	1	15	46	38	4,20	0,74
Yrittäjien tuottamat palvelut	350	86	5	6	28	39	21	3,67	1,03

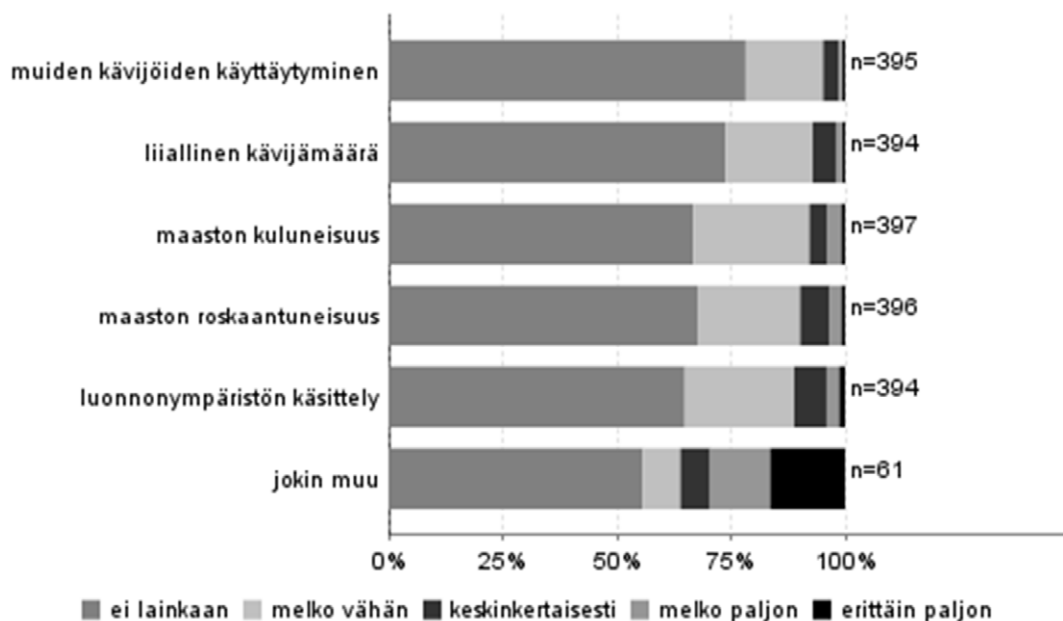
Kuva 14. Aulangon luonnonsuojelualueella käynnin ja kävijöiden ennako-odotusten vastaavuus.

3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät

Kävijöitä pyydettiin arvioimaan, oliko jokin asia häirinnyt heitä heidän tämänkertaisella käynnillään Aulangon luonnonsuojelualueella. Mielenpidettä kysyttiin erityisesti maaston kuluneisuudesta ja roskaantuneisuudesta, luonnonympäristön käsittelystä, liiallisesta kävijämäärästä sekä muiden kävijöiden käyttäytymisestä. Kävijöiden oli myös mahdollista ilmoittaa ja arvioida muita käyntiä häirinneitä tekijöitä.

Suurin osa vastaajista ei ollut kokenut juurikaan häiriötä tämänkertaisella vierailullaan (kuva 15). Vähiten häiriötä koettiin muiden kävijöiden käyttäytymisestä (ka 4,72 asteikolla 1–5) tai liiallisesta kävijämäärästä (ka 4,64). Eniten häiriötä koettiin luonnonympäristön käsittelyssä (ka 4,48) ja maaston kuluneisuudessa (ka 4,54) sekä roskaantuneisuudessa (4,54), mutta niissäkin vain 4 % vastaajista koki häiriötä olleen melko tai erittäin paljon.

Muita häiriötekijöitä oli kirjannut 15 % vastaajista, ja heistä 16 % koki mainitsemansa asian häirinneen erittäin paljon. Mainitut muut häiriötekijät on listattu taulukossa 36. Eniten mainintoja saivat polkuopasteiden kunto ja määrä (4 mainintaa), polkupyöräily (2 mainintaa) sekä lokit (2 mainintaa). Yksittäisiä mainintoja saivat mm. koirien vapaana pitäminen, portaiden liukkaus ja autojen ylinopeudet.

Kuva 15. Vastanneita häirinneet tekijät Aulangon luonnonsuojelualueella.

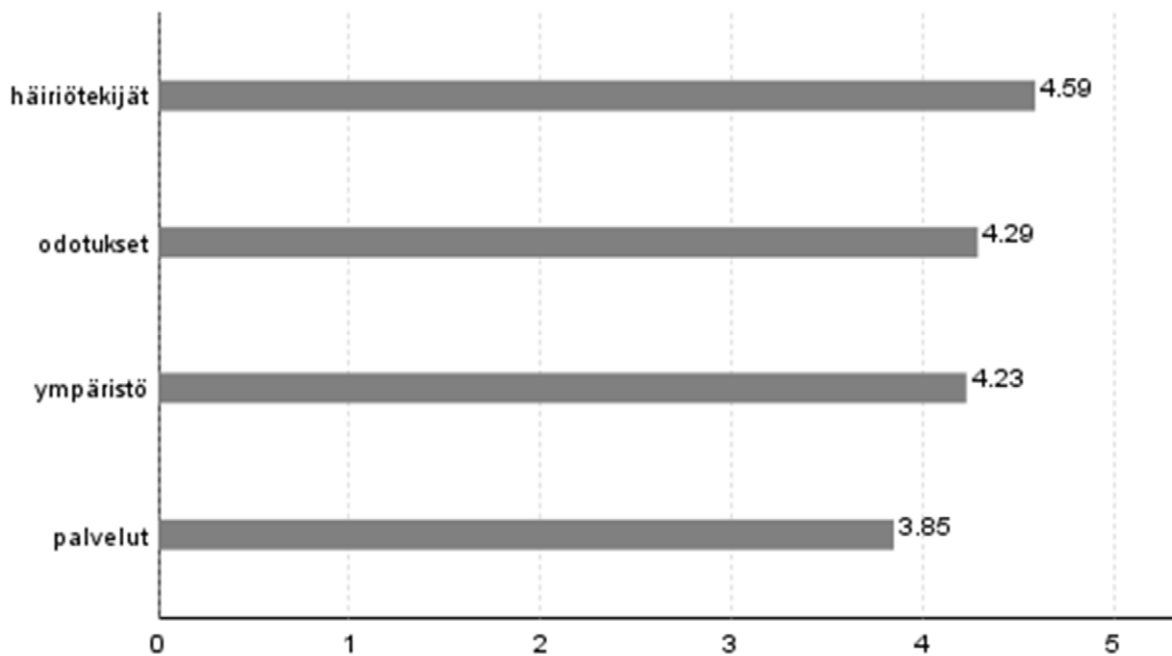
Taulukko 36. Muut vastanneita häirinneet tekijät.

Häiriö	Kpl
Autojen ylinopeudet	1
Alueen hoitamattomuus / pöheiköt	1
Koirien vapaana pitäminen	1
Maaston jyrkät ylämäet	1
Kahvilan siisteys	1
Kahvilan kiinniolo	1
Kahvilarakennuksen tyyli	1
Kiipeilypuisto (Hugo Park Aulanko)	1
Tornin siisteys	1
Jäteastioiden vähäinen määrä	1
Liikuntarajoitteisena liikkuminen	1
Liukkaat portaat	1
Tielle lojumaan jätetyt siivottomat puunrungot	1
Lokit	2
Parkkipaikkojen puute	1
Polkupyöräily	2
Polkuopasteiden kunto ja määrä	4
Viittojen toimivuus ja selkeys	1
Tiheä puusto	1
Sateinen sää	1
Yhteensä	25

3.3.5 Kävijättyytyväisyysindeksi

Aulangon luonnonsuojelualan valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijättyytyväisyysindeksi oli 4,17. Kävijättyytyväisyysindeksi arvioidaan välillä 1–5. Arvosana 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja arvosana 1 erittäin huonoa. Indeksillä kuvataan karkealla tasolla kävijöiden tyytyväisyyttä heidän käyntiinsä Aulangon luonnonsuojelualueella. Kävijättyytyväisyysindeksi on laskettu seuraavien osatekijöiden keskiarvona: mielipiteet palveluista ja ympäristön laadusta, ennako-odotusten toteutumisesta sekä käyntiä häirinneistä tekijöistä.

Aulangon luonnonsuojelualue sai kaikista kävijättyytyväisyyden eri osa-alueista keskiarvosanaksi yli neljä, lukuun ottamatta palveluita, joista vertailukelpoinen keskiarvo oli 3,85 (kuva 16 ja taulukko 37). Arvosanaan vaikuttivat laskevasti etenkin tyytymättömyys yleisökäymälöihin, yrittäjien tuottamiin ohjelmapalveluihin ja jätehuollon järjestämiseen.

Kuva 16. Kävijättyytyväisyyteen liittyvien osatekijöiden keskiarvot (1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä) Aulangon luonnonsuojelualueella.

Taulukko 37. Kävijättyytyväisyyden osatekijöiden keskiarvot ja kävijättyytyväisyysindeksi Aulangon luonnonsuojelu-alueella. Arviointi: 1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä.

Palvelut		Ympäristö		Odotukset		Häiriötekijät	
Pysäköintipaikat	4,34	Yleinen turvallisuus	4,01	Luonnonympäristö	4,67	Maaston kuluneisuus	4,54
Tiestö	4,16	Yleinen siisteys	4,19	Harrastusmahdollisuudet	3,95	Maaston roskaantuneisuus	4,54
Reittien opastetaulut	3,81	Maiseman vaihtelevuus	4,47	Reitit ja rakenteet	4,20	Luonnonympäristön käsittely	4,48
Polku- ja/tai latureitistö	4,07			Yrittäjien tuottamat palvelut	3,67	Liiallinen kävijämäärä	4,64
Polku- ja/tai latuviitoitukset	3,73					Muiden kävijöiden käyttäytyminen	4,72
Yleisökäymälät	3,19						
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	3,31						
Erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljetta- vuus, turvallisuus, opasteet yms.)	3,53						
Aulangon luonnonsuojelu- alueen www.luontoon.fi- sivut	3,64						
Kioskit tai kahvilat	3,91						
Maantienvarsien opastus	3,70						
Yrittäjien tuottamat ohjelmalvelut	3,27						
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	3,80						
Palveluiden määrä	4,14						
Aluekohtainen keskiarvo	3,84		4,23		4,14		4,59
Vertailukelpoinen keskiarvo	3,85		4,23		4,29		4,59
Aluekohtainen kävijättyytyväisyysindeksi					4,12		
Valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijättyytyväisyysindeksi					4,17		

3.4 Sosiaalisen median käyttö

Kävijätutkimuksessa kysyttiin ylimääräisenä aluekohtaisena kysymyksenä kävijöiltä heidän sosiaalisen median käytöstään liittyen tämänkertaiseen käyntiin luonnonsuojelualueella. Kysymyksen vastasi 97 % kaikista tutkimukseen vastanneista. Heistä 60 % ilmoitti, ettei aio jakaa kokemuksiaan sosiaalisessa mediassa (taulukko 38). Kävijät, jotka aikoivat jakaa tämänkertaisen vierailunsa kokemuksia sosiaalisessa mediassa, käyttivät pääasiassa Facebookia (83 %, taulukko 39). Seuraavaksi suosituin sosiaalisen median alusta oli Instagram, jota ilmoitti käyttävänsä 36 % vastaajista.

Kävijöiden oli mahdollista mainita myös jokin muu sosiaalisen median alusta. Näin teki lähes viidesosa (17 %) vastaajista. Muista sosiaalisen median alustoista eniten mainintoja sai WhatsApp (15 mainintaa, taulukko 40). Seitsemän vastaajaa ilmoitti jakavansa kokemuksia Snapchatissa. Tämän lisäksi lähinnä yksittäisiä mainintoja saivat palvelut, jotka eivät ole varsinaisesti sosiaalisen median alustoja (taulukko 40).

Taulukko 38. Omien kokemusten jakaminen sosiaalisessa mediassa tästä käynnistä Aulangon luonnonsuojelualueella.

Sosiaalisen median käyttö	Kpl	%
Kyllä	161	40
Ei	237	60
Vastanneita yhteensä	398	

Taulukko 39. Sosiaalisen median alustat, joilla kävijä jakoi kokemuksiaan tämänkertaiselta käynniltään Aulangon luonnonsuojelualueella.

Sosiaalisen median alustat	Kpl	%
Facebook	140	83
Instagram	61	36
Twitter	3	2
Flickr	3	2
Muu	29	17
Vastanneita yhteensä	168	

Taulukko 40. Kävijöiden mainitsemat muut käyttämänsä sosiaalisen median alustat.

Muu sosiaalisen median alusta	Kpl
WhatsApp	15
Snapchat	7
Swarm-app	1
LinkedIn	1
Trip Advisor	1
Wikiloc	1
Skype	1
Sähköposti	3
Seuran kotisivut	1
Ilmoitus lehdessä	1
Kertominen kasvotusten	3

Kävijöiltä, jotka olivat jakaneet tai aikoivat jakaa kokemuksiaan sosiaalisessa mediassa, kysyttiin myös, aikoivatko he kertoa sijaintitietonsa päivityksensä yhteydessä. Heistä lähes puolet jakoi sijaintinsa mainitsemalla paikannimen (taulukko 41). Kännykän paikannusta käytti 38 % vastaajista. Sosiaalisen median käyttäjistä yhteensä noin 32 % ilmoitti, ettei aio jakaa sijaintiaan lainkaan tai he eivät olleet asiasta varmoja.

Taulukko 41. Kävijöiden käyttämät tavat jakaa sijaintitietonsa sosiaalisessa mediassa.

Sijainnin ilmoittaminen sosiaalisessa mediassa	Kpl	%
Kännykän paikannuksella	64	38
Mainitsemalla paikannimen	78	46
Käyttämällä hashtagia	26	15
En kerro sijaintia	22	13
En osaa sanoa	32	19
Vastanneita yhteensä	169	

3.5 Vapaamuotoiset ajatukset

Kaikista kävijöistä vain 11 % antoi vapaamuotoista palautetta (47 vastaajaa). Useimmin palaute sisälsi kehittämisehdotuksia (44 %). Kehuja sisälsi 24 % palautteista ja valituksia 23 %. Monet palautteista sisälsivät sekä valituksen että kehittämisehdotuksen tai vastaavasti kehua ja kehittämisehdotuksen.

Vastauksissa kehuja sai erityisesti paikan luonto, jota keuhuttiin ihanaksi ja kauniiksi. Aulangolla on selvästi tunnearvoa ja vastaajat korostivat paikan merkitystä itselleen. Aulankoa keuhuttiin myös rauhalliseksi, luonnonmukaiseksi, hienoksi kokonaisuudeksi ja helmeksi Hämeenlinnassa. Eräs vastaaja koki metsän ja hiljaisuuden tärkeäksi ja toivoi, ettei Aulankoa ”kehitetä pilalle”. Yksi vastaajista toivoi Aulangon ihanuutta tuotavan enemmän esille. Aulanko herää -tapahtumaa kiihdyttiin ja vastaavia yleisötapahtumia toivottiin lisää. Kehuja saivat myös kävijätutkimuksen kerääjä ja tornikahvilan vegaanille soveltuva tuotevalikoima.

Valituksia tuli liittyen tutkimuslomakkeen pituuteen, pari vastaajaa koki lomakkeen olleen turhan pitkä. Eräs vastaajista oli pettynyt liukkaisiin ja vetisiin teihin ja latuihin. Myös toinen kävijä valittiin laduista ja toivoi, etteivät ne kulkisi kävelyreiteillä. Alueen kartan ei koettu soveltuvan ensikertalaiselle, ja opasteiden koettiin olevan heikkoja. Yksi vastaajista toivoi, että autoliikenne kielletäisiin kokonaan Aulangolla. Eräs kävijä oli pettynyt kahvion aukioloaikoihin ja toivoi niihin joustavuutta sekä mahdollisuutta kahvitella näkötorjissa. Kolme valitusta tuli koskien alueen luonnonhoitotöitä. Näissä luonnonsuojelualuetta toivottiin puistomaisemmaksi ja siistimmäksi, ja ihmeteltiin luonnonsuojelualueella maastoon jätettyjä kaatuneita puita.

Eniten vapaamuotoisessa palautteessa tuli kehittämisehdotuksia. Eräs palaute koski roska-astioita, joita vastaaja ehdotti lisäävän Aulangonjärveä kiertävän reitin varrelle, erityisesti järven länsipuolelle. Reitti kulkee vain osittain Aulangon luonnonsuojelun alueella, ja tällä osuudella on jäteastia tornikahvilan yhteydessä. Viisi kehittämisehdotusta koski reittien varrella sekä nähtävyyksillä olevia opasteita. Opasteviittoja toivottiin enemmän erityisesti reittien risteyskohtiin ja myös opastetauluja toivottiin lisää. Pari vastaajaa toivoi Joutsenlammelle joutsenia. Aulangon luonnonsuojelualueelle toivottiin myös lisää näkyvyyttä. Eräs ulkomaalainen vastaaja ehdotti parempaa näkyvyyttä erityisesti Visit Finlandin sivuilla. Hän olisi yöpynyt Hämeenlinnassa ja kokeillut enemmän aktiviteetteja, jos olisi tiennyt Aulangosta jo järjestellessään matkaansa. Viisi kehittämisehdotusta annettiin koskien alueen luonnonhoitoa. Niissä toivottiin luonnonsuojelun alueen siistimistä poistamalla kaatuneet puut ja pusikot, sekä raivausta avoimemmaksi.

4 Tulosten tarkastelu

4.1 Yhteenveto ja johtopäätökset

Aulangon kävijät olivat keskimäärin 45–54-vuotiaita. Tutkimukseen osallistuneista 58 % oli naisia. Paikallisten asukkaiden osuus kävijöistä oli 36 %. Suurin kävijäryhmä olivat kotimaiset matkailijat, joita oli 60 % kävijöistä. Ulkomaisia matkailijoita oli 4 % kävijöistä. Hämeenlinnan jälkeen eniten kävijöitä tuli pääkaupunkiseudulta ja melko tasaisesti Hattulasta ja Janakkalasta sekä Tampereelta ja Riihimäeltä. Kaikkiaan kävijöitä tuli 63 eri paikkakunnalta ympäri Suomen.

Aulangolle saavuttiin tyypillisimmin pienenä 2–5 hengen seurueena (83 % vastanneista). Yksin saapui 13 % kävijöistä. Seurueena saapuneista 71 % saapui oman perheen jäsenten kanssa, ja heistä noin neljänneksellä oli mukana alle 15-vuotiaita lapsia. Puolet kävijöistä (51 %) ilmoitti Aulangon luonnonsuojelualueen olleen heidän matkansa ainoa tai tärkein kohde. Yksi matkan suunnitelluista kohteista alue oli kolmasosalle kävijöistä, jolloin matkan muiksi kohteiksi ilmoitettiin usein Hämeen linna tai Aulangon kylpylähotelli. Vastauksissa toistuivat myös Hämeenlinnan panssarimuseo ja keskustan kaupungit. Vain 17 % vastaajista oli poikennut luonnonsuojelualueelle ennalta suunnittelematta.

Kävijät harrastavat käynnillään Aulangon luonnonsuojelualueella useimmiten kävelyä (78 %), maiseman katselua (67 %), luonnosta nauttimista (58 %), kahvilassa tai kioskillä käyntiä (50 %) ja luonnon tarkkailua (37 %). Tärkeimmäksi aktiviteetiksi kävijät vastasivat useimmiten maisemien katselun (29 %). Seuraavaksi suosituimpia olivat kävely (17 %), luonnosta nauttiminen (14 %) ja kahvilassa tai kioskillä käynti (10 %).

Kävijät olivat liikkuneet Aulangolla omin voimin useimmiten kävelen, ja kävelty matka oli keskimäärin 3 km (mediaani). Juoksumatkat olivat keskimäärin 5 km:n pituisia ja pyörämatkat 13 km. Lisäksi oli liikuttu hiihtäen, lumikenkäillen ja uiden. Kysymys oli haastava monella tapaa, sillä vastaajien oli vaikea arvioida nimenomaan suojelualueella kulkemansa matkan pituutta. Lisäksi useat olivat ilmoittaneet kulkeneensa vain joitain satoja metrejä, kun ASTA-järjestelmään voi pienimmillään tallentaa vain yhden kilometrin pituisen matkan. Siksi kuljetut matkat jouduttiin pyöristämään lähimpään tasalukuun. Kuljettuja matkoja voidaankin pitää vain suuntaa antavina.

Valtaosa kävijöistä (90 %) kertoi vierailleensa tai aikovansa vierailla näkötorin alueella. Toiseksi suosituin kohde oli Joutsenlampi (59 %). Hämeenlinnassa suosituimpia käyntikohteita olivat kylpylähotelli (36 %), Hämeen linna (34 %) ja Aulangon ulkoilumaja (18 %). Näkötorin alue korostui käyntikohteena osittain sen takia, että lähes 69 % tutkimuslomakkeista kertyi tornikahvilasta tai näkötornilta.

Hämeenlinnaisten vierailu Aulangolla kesti tyypillisesti kaksi tuntia. Matkailijoista noin puolet oli päiväkävijöitä ja puolet yöpyi Hämeenlinnassa. Päiväkäynnillä olleet matkailijat viipyivät Aulangolla tyypillisimmin 3 tuntia. Yöpyjät viipyivät useimmiten yhden vuorokauden ja majoittuivat hotellissa. Suurin osa kävijöistä (74 %) oli käynyt Aulangolla jo aikaisemmin. Neljännes kävijöistä vieraili alueella ensimmäistä kertaa. Viimeisten 12 kuukauden aikana alueella oli ennen tätä käyntiä vierailtu tyypillisesti neljä kertaa (mediaani). Osa vastaajista tosin kävi Aulangolla jopa päivittäin tai useita kertoja päivässä.

Suosituin ajankohta vierailulle oli heinäkuu ja useimmin saavuttiin lauantaina. Kävijöistä 89 % oli saapunut kello 10–16. Saapumisajankohdista ei kannata tehdä kovin suuria päätelmiä, sillä niiden luotettavuus on verrattain heikko, koska aineiston keruuta ei pystytty toteuttamaan satunnaistetusti koko tutkimuksen ajalla. Peräti 80 prosenttia kävijöistä saapui Aulangolle autolla, vaikka alue on helposti saavutettavissa myös julkisilla kulkuvälineillä ja kävelen.

Keskimäärin kävijät kuluttivat Hämeenlinnassa 29 € käyntiä kohden. Kotimaiset matkailijat kuluttivat keskimäärin 44 € ja paikalliset kävijät 4 €. Majoittujat käyttivät keskimäärin 84 € ja päiväkävijät 9 €. Eniten rahaa kulutettiin majoittumiseen (47 %) sekä ravintola- ja kahvilapalveluihin (38 %). Käytetyn rahan työllisyysvaikutuksista peräti 93 % muodostui näistä rahankäyttökohteista.

Aulangon kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset olivat vuoden 2017 käyntimäärällä (411 900) laskettuina noin 13 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset noin 130 henkilötyövuotta. Nämä luvut kuvaavat kävijöiden rahankäytöstä alueelle muodostuvia välillisiä ja välitömiä rahavirtoja sekä niihin kytkeytyviä työllisyysvaikutuksia. Jos tarkastellaan niiden kävijöiden tulovaikutuksia, jotka ilmoittivat Aulangon luonnonsuojelualueen matkansa ainoaksi tai tärkeimmäksi kohteeksi (51 % vastanneista), tulovaikutukset olivat 3,0 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset 29 henkilötyövuotta. Aulangon kävijöiden paikallistaloudellinen vaikutus on vähintään tämän suuruinen. Suuri ero kokonaistulovaikutuksen ja niiden henkilöiden tulovaikutuksen, joille Aulangon luonnonsuojelualue oli matkan ainoa tai tärkein kohde, välillä selittyy pitkälti sillä, että paikallisille kävijöille Aulanko oli merkittävästi useammin matkan ainoa tai tärkein kohde (79 % paikallisista vastaajista) ja heidän rahankäyttönsä käyntiä kohden oli huomattavasti vähäisempää kuin matkailijoiden rahankäyttö.

Kävijöiden tärkeimmät syyt luonnonsuojelualueella vierailuun olivat maisemat, luonnon kokeminen, rentoutuminen ja yhdessäolo oman seurueen kanssa. He kokivat käynnin luonnonsuojelualueella lisäävän erityisesti heidän psyykkistä hyvinvointiaan. Kaiken kaikkiaan kävijät olivat jokseenkin samaa mieltä siitä, että käynti luonnonsuojelualueella lisäsi niin heidän psyykkistä, sosiaalista kuin fyysistäkin hyvinvointiaan. Vastaajat arvioivat kokemiensa terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahalliseksi arvoksi keskimäärin 157 euroa (keskiarvo), mediaanivastauksen ollessa 30 euroa.

Aulangon palveluista tyytyväisimpiä oltiin pysäköintipaikkoihin, tiestöön sekä polku- ja latureitistöön. Palveluista ja rakenteista tyytymättömiä oltiin yleisökäymälöihin, jätehuollon toteutukseen ja ohjaukseen sekä yrittäjien tuottamiin ohjelmapalveluihin. On mahdollista, että vastaajat ovat arvioineet laadun sijasta myös määrää, sillä käymälöitä on vain yksi, tornikahvilassa, ja jäteastioita ei ole. Ympäristön suhteen tyytyväisimpiä oltiin maiseman vaihtelevuuteen. Myös palveluiden määrä kokonaisuudessaan koettiin melko tyydyttäväksi.

Kävijöiden ennako-odotukset täyttyivät kokonaisuudessaan melko hyvin. Parhaiten ne täytti luonnonympäristö, jonka peräti 70 % kävijöistä arvioi täyttäneen odotukset erittäin hyvin. Valtaosa Aulangon luonnonsuojelualueen kävijöistä ei kokenut lainkaan häiriötä vieraillessaan alueella. Eniten häiriötä koettiin luonnonhoidon ja maaston roskaantuneisuuden osalta, mutta niissäkin vain 4 % vastaajista koki häiriötä olleen melko tai erittäin paljon. Kävijöiden kokemusten perusteella määritettiin valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi, joka oli 4,17 eli melko hyvä, asteikolla yhdestä viiteen, jossa 1 tarkoittaa erittäin huonoa ja 5 erittäin hyvää.

Tutkimuksessa haluttiin selvittää myös, millä tavoin kävijät jakavat kokemuksiaan sosiaalisessa mediassa. Suurin osa kävijöistä (60 %) ei jaa sosiaalisessa mediassa tietoa vierailustaan Aulangon

luonnonsuojelualueella. Ne kävijät (40 %), jotka jakavat kokemuksensa sosiaalisessa mediassa, käyttävät useimmiten Facebookia, ja noin puolet kertoo tässä yhteydessä myös sijaintitietonsa.

Vapaamuotoisissa palautteissa Aulanko sai eniten kehittämissuhteita ja tasaisesti kehuja sekä valituksia. Aulangon luontoa ja rauhallisuutta kiiteltiin ja alue mainittiin Hämeenlinnan helmeksi. Luonnonsuojelualueen luonnonhoito aiheutti jonkin verran tyytymättömyyttä vastaajissa. Osa kävijöistä toivoisi alueen olevan puistomaisempi ja sanojensa mukaan siistimpi. On mahdollista, etteivät kaikki kävijät miellä Aulangon luonnonsuojelualueetta suojelualueena, vaan alue koetaan lähinnä virkistykseen tarkoitettuna historiallisena puistona. Moni kävijöistä saattaa myös muistaa Aulangon ajalta, jolloin se oli Metsäntutkimuslaitoksen hoidossa ja maisema oli puistomaisempi. Alueen siirrettyä Metsähallitukselle kulttuuri- ja maisema-arvojen suojelun rinnalle nousi alueen luonnon monimuotoisuuden lisääminen. Se tarkoittaa esimerkiksi lahopuiden säästämistä uhanalaisten eliöiden elinympäristönä. Tästä olisi varmasti syytä kertoa kävijöille paremmin esimerkiksi opastaulussa. Kävijät toivoivat myös joutsenia Joutsenlammelle sekä lisää opasteviittoja ja roska-astioita. Aulangon opasviittoja ja -tauluja on parannettu viime vuosina ja työ jatkuu vuosina 2018–2019.

Kävijätutkimuksen perusteella Metsähallituksen ylläpitämä Aulangon luontoon.fi-sivusto oli varsin huonosti tunnettu ja löydetty. Sitä oli käyttänyt vain 37 % vastaajista. Ennakkotiedon löytäminen Aulangosta koettiin puutteelliseksi. Eräs ulkomaalainen vastaaja ehdotti parempaa näkyvyyttä erityisesti Visit Finlandin sivuilla. Hän olisi yöpynyt Hämeenlinnassa ja kokeillut enemmän aktiviteetteja, jos olisi tiennyt Aulangosta jo järjestellessään matkaansa. Tämä kannattaa pitää mielessä alueen matkailukäyttöä kehitettäessä. Hämeen matkailun jo käynnissä olevassa kehittämistyössä tavoitellaankin nimenomaan kohteiden ja palveluiden löydettävyyden parantamista.

4.2 Vertailu aiempaan tutkimukseen

Metsäntutkimuslaitos toteutti Aulangon puistometsässä kävijätutkimuksen vuonna 1999 (Rasi 2000). Se toteutettiin kesäkaudella ja lomakkeita kerättiin yhteensä 303 kappaletta. Lomakkeiden kysymykset olivat osittain erilaisia, mutta tulosten vertailu on kuitenkin mielekästä ainakin joiltain osin.

Vuoden 1999 ja vuosien 2016–2017 tutkimusten tulokset ovat suorastaan häkellyttävän samankaltaisia. Vuonna 1999 paikallisia asukkaita oli 38 % tutkimukseen vastanneista, nyt 36 %. Vuoden 1999 tutkimuksessa paikallisiksi laskettiin tuoreesta tutkimuksesta poiketen myös Hattulassa asuvat, joita vuosien 2016–2017 tutkimuksessa oli 5 %. Toisaalta vuonna 1999 paikallisiksi ei laskettu Hauhosta, Tuuloksesta, Kalvolasta, Lammilta tai Rengolta saapuneita. Nämä kunnat liitettiin Hämeenlinnaan vuonna 2009. Vuonna 1999 ulkomaalaisia kävijöitä ei raportoitu lainkaan, nyt ulkomaalaisia oli 4 % vastaajista.

Vuonna 1999 86 % kävijöistä saapui Aulangolle autolla, nyt autolla saapui 80 % vastaajista. Yksin saapuvien osuus oli vuoden 1999 tutkimuksessa 11 %, nyt 13 %. Aiemmassa tutkimuksessa liikuntarajoitteisia oli 3,6 prosentissa seurueista, nyt yllättäen vähemmän eli vain 1,7 prosentissa seurueista. Lapsia sisältävien seurueiden määrä oli vähentynyt 59 prosentista 26 prosenttiin. Eroa voi selittää osittain se, että vuoden 2017 toukokuussa saatiin kerättyä suhteellisen vähän aineistoa alueen käyntimäärään nähden, ja toukokuu on koululaisretkien vilkkainta aikaa. Tosin vuoden 1999 tutkimuksessa koululaisryhmiä oli vain 2,6 %. Seurue koostui molemmissa tutkimuksissa useimmin omasta perheestä (77 % vuonna 1999 ja 71 % vuosina 2016–2017).

Molemmissa tutkimuksissa vastaajat kokivat maisemat käynnin tärkeimmäksi syyksi. Myös luonnon kokeminen ja yhdessäolo perheen kanssa sekä kävely tai lenkkeily korostuivat vastauksissa. Vuoden 1999 suosituin käyntikohde Aulangolla oli Joutsenlammen ympäristö, vuosina 2016–2017 näkötorin ympäristö.

Ensikertalaisten osuus Aulangon kävijöissä oli kasvanut huomattavasti vuodesta 1999 vuosiin 2016–2017. Kun vuonna 1999 ensikertalaisia oli 9 %, nyt osuus oli 26 %. Toukokuusta lokakuuhun laskettu käyntimäärä oli vuonna 1999 277 000 käyntiä. Vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2017 käyntimäärä oli 275 000.

Aulangon merkitys matkan kohteena oli pysynyt lähes ennallaan. Vuonna 1999 19 % vastaajista poikkesi Aulangolla ennalta suunnittelematta, nyt 17 %. Yksi ennalta suunnitelluista kohteista Aulanko oli vuonna 1999 40 prosentille kävijöistä, nyt 32 prosentille kävijöistä. Vuoden 1999 tutkimuksessa Aulanko oli matkan ainoa ja tärkein kohde 41 prosentille vastaajista. Vuosien 2016-2017 tutkimuksessa 51 % vastaajista piti Aulankoa matkan ainoana tai tärkeimpänä kohteena.

Vuonna 1999 matkailijat käyttivät 120 markkaa käyntiään kohden ja paikalliset asukkaat 35 markkaa. Nyt vastaavat rahasummat olivat 44 euroa (kotimaiset matkailijat) ja 4 euroa (paikalliset asukkaat).

Lähteet

Kajala, L., Almik, A., Dahl, R., Dikšaitė, L., Erkkonen, J., Fredman, P., Jensen, F., Søndergaard, Karoles, K., Sievänen, T., Skov-Petersen, H., Vistad, O. I. & Wallsten, P. 2009: Kävijäseuranta luontoalueilla – Pohjoismaiden ja Baltian maiden kokemuksiin perustuva opas. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 116. 144 s.

Metsähallitus 2011: Aulangon luonnonsuojelualueen luonnonhoitosuunnitelma. – <julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/1370>, 125 s.

Metsähallitus 2018: Aulangon luonnonsuojelualueen luontoon.fi-sivut. – <www.luontoon.fi/aulanko>, viitattu 20.1.2018.

Metsähallitus & Metsäntutkimuslaitos 2009: Kansallispuistojen ja retkeilyalueiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset. – Raportti 14.12.2009, Metsähallitus, Vantaa. Asianro 3017/52/2009. <julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/1344 >. 16 s.

Rasi, J. 2000: Kävijätutkimus, Aulangon puistometsä – Opinnäytetyö, Rovaniemen Ammattikorkeakoulu.

Vatanen, E. & Kajala, L. 2015: Kansallispuistojen, retkeilyalueiden ja muiden luontomatkailullisesti arvokkaiden suojelukohteiden paikallistaloudellisten vaikutusten arviointimenetelmän kertoimien päivitys 2014. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 213. 28 s.

Suunniteltu ja toteutunut otantakehikko keruupaikoittain

Paikka	Arvioitu käyntimäärä tutkimusjakson aikana	Havaintoja (tavoite)	Keruupäiviä (suunniteltu)	Keruupäiviä (toteutunut)
Aulangon näkötorni	200 000	150	10	8
Aulangon tornikahvila	100 000	150	10	11
Joutsenlammen kioski	50 000	50	5	6
Metsälampi	30 000	50	5	5
Reittien paikalliset käyttäjät (alueen eteläosa)	30 000	50	5	7
Aulangon ulkoilumaja	30 000	50	5	5
Yhteensä	440 000	500	40	42*

*) Huom. Keruupäiviä toteutui yhteensä 34 (ks. alla olevan taulukon toteutuneet keruupäivät kuukausittain), mutta helmi- ja maaliskuussa sekä 28.6. yhden keruupäivän aikana siirryttiin paikasta toiseen kävijöiden tavoittamiseksi.

Suunniteltu ja toteutunut otantakehikko kuukausittain

Kuukausi	Käyntien jakaantuminen kuukausittain Aulangon suojelualueella vuonna 2015 (% vuoden kokonaiskäyntimäärästä)	Suunnitellut keruupäivät	Toteutuneet keruupäivät	Kerätyt lomakkeet
Tammikuu	2	2	0	0
Helmikuu	3	3	3	16
Maaliskuu	5	3	4	7
Huhtikuu	8	3	1	2
Toukokuu	14	3	3	33
Kesäkuu	14	3	2	33
Heinäkuu	15	5	5	137
Elokuu	12	5	5	69
Syyskuu	10	4	4	53
Lokakuu	8	4	4	45
Marraskuu	5	3	3	17
Joulukuu	4	2	0	0
Yhteensä	100 (%)	40	34	412

LIITE 2.

Toteutunut aineiston keruaikataulu

Keruaupäivä	Viikonpäivä	Paikka	Klo	Saadut lomakkeet	Kieltäytyjät	Ohi kulke- neet	Kerääjä
7.7.2016	to	Näkötorni	10-14.30	52	9	6	N-M S
8.7.2016	pe	Tornikahvila	10-14.30	30*	17	24	N-M S
12.7.2016	ti	Joutsenlampi	14.30-19	14	15	50	N-M S
18.7.2016	ma	Tornikahvila	10-14.30	25	9	20	N-M S
26.7.2016	ti	Tornikahvila	14.30-19	17	9	12	N-M S
9.8.2016	ti	Näkötorni	10-14.30	20	10	13	N-M S
12.8.2016	pe	Metsälampi	14.30-19	9	9	7	N-M S
26.8.2016	pe	Tornikahvila	14.30-19	4	4	1	N-M S
28.8.2016	su	Joutsenlampi	14.30-19	17	10	8	N-M S
31.8.2016	ke	Tornikahvila	10-14.30	19	2	1	N-M S
4.9.2016	su	Tornikahvila	10-14.30	6	41	56	N-M S
10.9.2016	la	Tornikahvila	14.30-19	17	6	15	N-M S
29.9.2016	to	Tornikahvila	14.30-19	15	0	4	N-M S
30.9.2016	pe	Tornikahvila	10-14.30	15	5	4	N-M S
15.10.2016	la	Metsälampi	14.30-19	10	3	11	N-M S
20.10.2016	to	Reitit	10-14.30	8	1	11	N-M S
22.10.2016	la	Joutsenlampi	10-14.30	23	6	7	N-M S
28.10.2016	pe	Näkötorni	14.30-19	4	3	2	N-M S
9.11.2016	ke	Näkötorni	14.30-19	4	1	0	N-M S
19.11.2016	la	Näkötorni	14.30-19	5	0	2	N-M S
20.11.2016	su	Metsälampi	10-14.30	8	2	5	N-M S
24.2.2017	pe	Reitit	13.30-15.30	0	0	0	ML
27.2.2017	ma	Näkötorni, Metsä- lampi, Ulkoilumaja	10-17	8	0	0	ML
28.2.2017	ti	Reitit, Ulkoilumaja	10-14.30	9*	0	0	ML
1.3.2017	ke	Reitit, Joutsenlampi, Ulkoilumaja	10-14.30	5	0	0	ML
2.3.2017	to	Reitit, Ulkoilumaja	12-16.30	0	0	0	ML
18.3.2017	la	Ulkoilumaja	12.30-16.30	2	0	0	ML
25.3.2017	la	Näkötorni, Reitit	12.30-16.30	0	1	2	JP
29.4.2017	la	Joutsenlampi	10-14	2	**	**	AV
6.5.2017	la	Reitit	10-16	6	2	2	AV
27.5.2017	la	Tornikahvila	12-16	24*	4	0	TA
31.5.2017	ke	Metsälampi	12-16	4	0	0	AV
10.6.2017	la	Tornikahvila	12-16	28	3	0	TA
28.6.2017	ke	Joutsenlampi, Näkö- torni	12-16	6*	**	**	I-V M
Yhteensä				416*	172	263	

*) Yksittäiset neljä lomaketta jouduttiin hylkäämään puutteellisten tietojen vuoksi. Siksi tutkimuksen otoskooksi muodostui yhteensä 412 lomaketta.

***) Tieto puuttuu.

Vastaajien kotikunnat

Asuinkunta	Kpl	%
Hämeenlinna	138	38
Helsinki	24	7
Hattula	17	5
Tampere	15	4
Riihimäki	14	4
Espoo	13	4
Janakkala	11	3
Vantaa	11	3
Pori	8	2
Turku	8	2
Lahti	7	2
Akaa	7	2
Nurmijärvi	6	2
Valkeakoski	5	1
Salo	4	1
Vaasa	4	1
Lohja	4	1
Jyväskylä	4	1
Järvenpää	4	1
Forssa	3	1
Mäntsälä	3	1
Pirkkala	2	1
Sipoo	2	1
Kerava	2	1
Nokia	2	1
Saarjärvi	2	1
Hyvinkää	2	1
Petäjävesi	2	1
Kouvola	2	1
Asikkala	2	1
Punkalaidun	2	1
Iitti	2	1
Kaarina	2	1
Mikkeli	1	0
Muurame	1	0
Kankaanpää	1	0
Kärkölä	1	0
Hausjärvi	1	0
Raasepori	1	0
Vihti	1	0
Äänekoski	1	0
Kitee	1	0

LIITE 3. 2(2)

Loimaa	1	0
Hollola	1	0
Tornio	1	0
Hamina	1	0
Loppi	1	0
Haapajärvi	1	0
Humppila	1	0
Naantali	1	0
Kirkkonummi	1	0
Seinäjoki	1	0
Kokemäki	1	0
Raisio	1	0
Ylöjärvi	1	0
Merijärvi	1	0
Oulu	1	0
Rovaniemi	1	0
Porvoo	1	0
Somero	1	0
Kemi	1	0
Sastamala	1	0
Joensuu	1	0
Yhteensä	364	100

Vastaaajien ilmoittamat matkan muut kohteet

Muut matkan kohteet, kun Aulangon luonnonsuojelualue oli yksi suunnitelluista kohteista	Kpl
Ahvenisto, Heinola	1
Aulangon kylpylä	12
Aulanko MTB	1
Frisbeegolfrata, Hämeenlinnan näkötorni keskusta	1
Goodman	4
Hattelmalanharjun lintutorni	1
Helsinki, Tampere, Oulu	1
Helsinki, Hämeenlinna	1
Hämeenlinnan kaupungit	1
Hotelli Aulanko	1
Hotelli Aulanko, Lepaa	1
Hotelli Aulanko/Hämeenlinna	1
Hotellikylpylä ja Hämeenlinna	1
Hugo Golf, Tornikahvila	1
Hämeenlinna yleensä (linna)	1
Hämeen linna	15
Hämeen linna + tori	1
Hämeen linna ja keskustassa kävely	1
Hämeen linna, graniittilinna	1
Hämeen linna, Kylpylähotelli Aulanko	1
Hämeen linna, Militaria museo	4
Hämeenlinna	6
Hämeenlinna, littäla	1
Hämeenlinna, Nanson myymälä	1
Hämeenlinnan ja Tampereen keskustat	1
Hämeenlinnan keskusta	1
Hämeenlinnan kirkko	1
littäla	2
Kanta-Hämeen alue	1
Katuman lintutorni	1
Kaupungin nähtävyydet, linna, Sibeliuksen puisto	1
Kaupat	2
Kaupat, katsastusasema	1
Keskusta	1
Keskusta, tori	1
Kiertää Hattulan kautta pyörällä	1
Sibeliuksen synnyinkoti, ortodoksinen kirkko, Korttien talo	1
Kylpylä, keskusta	1
Lepaa	2
Lepaa, Turenki	1
Liesjärvi	1
Linna / kaupunki / Parola-museo	1

LIITE 4. 2(3)

Linna ja museo	1
McDonalds	1
Mierola café alue	1
Mummipark	1
Panssarimuseo, Keppana Kellari	2
Panssarimuseo, Lasimäki	1
Parolan panssarimuseo ja Hämeen linna	1
Puuhamaa	1
Pääkaupunkiseutu	1
Rantasipi Aulanko	1
Ratsastus	1
Rautatieasema	1
Ruokakauppa	1
Taidemuseo	1
Taidemuseo, linna	1
Tampere	2
Tampere & Vaasa	1
Tampere, Helsinki	2
Tampere, Vaasa, Turku	1
Tekosaaret	1
Vanajan kirkko, Hämeenlinnan kirkko, Aulanko	1
Verkatehdas	2
Verkatehdas, Vanajanlinna	1
Visavuori museum	1
Yhteensä	109

Matkan pääkohde tai pääkohteet, kun Aulangon luonnonsuojelualue oli ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella	Kpl
AKRO / Oripää	1
Asun lähistöllä	1
Aulangon kylpylä	1
Aulanko	1
Aulankojärvi	1
Autokauppa	1
Ei muita kohteita, halusimme vain poiketa automatkalla Espoosta Tampereelle	1
Espoo-Tampere välillä pysähdyttiin	1
Evon retkeilyalue	2
Golf Hugo	1
Goodman	1
Helsinki -> Tampere	1
Helsinki, Hämeenlinna	1
Helvetinkolu, Ruovesi	1

Hyvinkään puukkopäivät	1
Hämeen linna	1
Hämeenlinna	1
Hämeenlinnan keskusta	1
Hämeenlinnan rautatieasema	1
Kahvila	1
Kangasala	1
Katuman latu järvellä	1
Kesämökki	1
Kesämökki ja muu perhe linnateatterissa :)	1
Koirahoitola	1
Korttien Talo, Ortodoksikirkko	1
Kylpylä	4
Kylpylä, Hämeenlinna	1
Kylpylähotelli Aulanko	1
Lomailu entisellä kotiseudulla	1
Lähialueen tutustuminen, sukulaisvierailu	1
Matkalla Helsinki-Tampere	1
Mummola	1
Mökiltä kotiin (käynti kahvilassa)	1
Okra maatalousnäyttely	2
Olemme paikkakuntalaisia	1
Pullerin urheiluhallit	1
Rautatieasema	2
Säästöpankki Areenalla pojan valmennusleiri	1
Tampere	2
Turku - Ruissalo	1
Työmatka, halusin ulkoilla	1
Vanhainkoti ja mökki	1
Vantaa-Tampere	1
Ystävän tapaaminen	1
Ystävävierailu	1
Yhteensä	53

Vapaamuotoinen palaute aihepiireittäin

Yksittäinen palaute on kirjattu moneen kertaan, jos se sisälsi useamman laatuista tai useampaan luokkaan kuuluvaa palautetta.

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
ei määritelty	valitus	Oli liikaa kysymyksiä :)
ei määritelty	kehu	Yllätti kauneudellaan, mahtava luonto
ei määritelty	kehu	Rakastan Lappia mutta tämä on harvinaisen hieno paikka näinkin etelässä.
ei määritelty	kehu	"Vakiokävijä vuosien aikana", rakas paikka, aina virkistyy, kun täällä on käynyt/käy.
ei määritelty	kehu	Kiva käydä! Koirienkin kanssa! Kiitos!
ei määritelty	kehu	Todella upea paikka, se on harmi, kun ei ole lammella joutsenia, toivottavasti tulevina vuosina niitä olisi.
ei määritelty	kehu	<3 ;)
ei määritelty	ei määritelty	:)
Lvk- Retkeily - Jätehuolto	kehittämisehdotus	Aulangonjärven ympärikierroksella voisi olla hiukan useampi roska-astia (edes länsipuolella). P-paikkoja voisi merkitä P-liikennemerkkein. Opastekylttejä reitien varrella eri nähtävyyksipaikoille voisi olla enemmän. Järven ympärikierroksella voisi olla välillä hiukan useampi "keltainen pallo" -merkintä oikeasta reitistä.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Ladut pois kävelymaastosta!
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Ehdotan että latuverkoston ylläpito lopetetaan
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Toivoisin, että ulkoilureittien varrella, sen lähistössä olevat kaatuneet puut ja pensaat tulisi poistaa. Järvinäkymä aukkohakkuilla esille.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Ulkoilureittien lähellä olevat kaatuneet puut ja pensaat tulisi raivata ja siistiä
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Olisi ollut mukavaa, että olisi ollut merkityt (kunnolla/paremmiin) reitit. Vaikka vaihtoehtoja 2 km, 3 km, 5 km, 7 km, 10 km. Alueella oleva kartta ei ollut kovin hyvä ensikertalaisille ja opasteet aika heikkoja. Koska siellä ei aikaisemmin ollut käynyt.
Lvk- Retkeily -Reitit	valitus	Vierailupäivänä tiet olivat liukkaat ja vetiset, samoin ladut, hiihto jäi toteuttamatta.
Lvk- Retkeily -Reitit	valitus	Ladut pois kävelymaastosta!
Lvk- Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Aulangonjärven ympärikierroksella voisi olla hiukan useampi roska-astia (edes länsipuolella). P-paikkoja voisi merkitä P-liikennemerkkein. Opastekylttejä reitien varrella eri nähtävyyksipaikoille voisi olla enemmän. Järven ympärikierroksella voisi olla välillä hiukan useampi "keltainen pallo" -merkintä oikeasta reitistä.
Lvk- Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Poluille paremmat opasteet, lähinnä enemmän risteyskohtiin.
Lvk- Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Kaipaisin polkujen ja teiden risteyskohtiin viitoituksia.
Lvk- Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Näkötornin yhteydessä pitäisi olla historiikkiruutu kertomassa tornin ja ympäröivän alueen historiasta suomeksi + ruotsiksi + englanniksi.
Lvk- Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Olisi ollut mukavaa, että olisi ollut merkityt (kunnolla/paremmiin) reitit. Vaikka vaihtoehtoja 2 km, 3 km, 5 km, 7 km, 10 km. Alueella oleva kartta ei ollut kovin hyvä ensikertalaisille ja opasteet aika heikkoja. Koska siellä ei aikaisemmin ollut käynyt.

Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Liikuntarajoitteisenkin olisi mukava päästä mm. torniin.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Riistanvartijan mökki ja kioskirakennus huoltorakennuksineen kaipaavat maalia. Hyvää loppukesää!
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	- Joutsenlammelle joutsenia tai muitakin lintuja kuin lokkeja - alueelle yleiset wc-tilat
Lvk- Retkeily -Maas- toliikenne	kehittämisehdotus	Aulangonjärven ympärikierroksella voisi olla hiukan useampi roska-astia (edes länsipuolella). P-paikkoja voisi merkitä P-liikennemerkkein. Opastekylttejä reitien varrella eri nähtävyyksipaikoille voisi olla enemmän. Järven ympärikierroksella voisi olla välillä hiukan useampi "keltainen pallo"-merkintä oikeasta reitistä.
Lvk- Retkeily -Maas- toliikenne	valitus	Autoliikenne pois.
Lvk- Retkeily -Maas- toliikenne	valitus	Vierailupäivänä tiet olivat liukkaat ja vetiset, samoin ladut, hiihto jäi toteuttamatta.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehittämisehdotus	Toivoisin, että ulkoilureittien varrella, sen lähistössä kaatuneet puut ja pensaat tulisi poistaa. Järvinäkymä aukkohakkuilla esille.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Enemmän vielä esille Aulangon ihanuutta ja leirintäalue kuntoon!! Aarreaitta! Ei Hugo-park :(
Lvk- Aspa -Luontopastus	kehu	Kiitos herttaiselle kyselyn antajalle :)
Lvk- Aspa -Luontoon.fi	valitus	Aulangon luonnonsuojelualueen www.luontoon.fi-sivujen osoite vaikea löytää.
Lvk- Aspa -Tapahtumat	kehittämisehdotus	Esim Aulanko herää -tapahtuma oli huippu kiva! Lisää sellaisia yleisötapahtumia <3
Lvk- Aspa -Tapahtumat	kehu	Esim Aulanko herää -tapahtuma oli huippu kiva! Lisää sellaisia yleisötapahtumia <3
Lvk- Aspa -Muu opastusaineisto	kehu	Tosi mukava Niina-Maria!
Lvk-Viestintä ja markkinointi	kehittämisehdotus	Until we arrived to Hämeenlinna we didn't know nothing about Aulanko natural reserve. When we planned the voyage at home, if we had known this we would have arranged one night at the hotel for spending more time here and do more activities. I think you need more visibility at www.visitfinland.com
Lvk-Viestintä ja markkinointi	kehittämisehdotus	Enemmän vielä esille Aulangon ihanuutta ja leirintäalue kuntoon!! Aarreaitta! Ei Hugo-park :(
Lvk-Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Odotin kovasti, että voisin juoda kahvia joko näköalatornin yhteydessä tai Aulangon alueella muualla. Tarkoitan kahvilapalveluja. Hienointa olisi ollut kahvilapalvelut tornissa tai alatasanteella. Olisi voinut avata vain koululaisten syysloman kunniaksi.
Lvk-Matkailuyritysten toiminta	valitus	Odotin kovasti, että voisin juoda kahvia joko näköalatornin yhteydessä tai Aulangon alueella muualla. Tarkoitan kahvilapalveluja. Hienointa olisi ollut kahvilapalvelut tornissa tai alatasanteella. Olisi voinut avata vain koululaisten syysloman kunniaksi.
Lvk-Matkailuyritysten toiminta	kehu	En halunnut vastata binääriseen sukupuolikysymykseen. Erityiskiitokset kahvilan vegaanijäätelöstä ja kasvimaitovalikoimasta.
H-Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Aulangosta kannattaa pitää huolta, samoin sen tyylistä
H-Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehu	Toivottavasti Aulanko pysyy rauhallisena ja luonnonmukaisena alueena ja sitä ei kehitetä pilalle. Nautin nimenomaan metsästä ja hiljaisuudesta koiran kanssa.

LIITE 5. 3(3)

H-Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehu	Aulangon luonnonsuojelualue on tärkeä ja olen eri merkeissä viettänyt täällä aikaa pienestä pitäen! Joutsenlampea kierrellen, talvella hiihdellen, kesällä vaeltanut ja pyöräillyt poluilla! Toivottavasti hyvä kehitys jatkuu :)
H-Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehu	Erittäin hieno kokonaisuus, helmi Hämeenlinnassa. Kiitos
Ls-Lajien ja luontotyyppien hoito	kehittämisehdotus	Minkä vuoksi ei korjata ajoissa pois kaatumaisillaan olevia puita. Ja kun ne ovat kaatuneet poluille ne kyllä sahataan poikki, että jotenkin pääsee kulkemaan. Voisi viedä koko puun roskineen pois se ei ole kaunista katseltavaa. Terv. Erikoisalojen tutkija Hgistä muutan pois 1/2 vuoden sisällä. Aulanko ainoa paikka jota jään kaipaamaan. Tosi vähän käy väkeä siellä.
Ls-Lajien ja luontotyyppien hoito	kehittämisehdotus	Kaunis paikka, ehkä luonnon hyvinvoinnin kannalta karsisin puita (lahoja jne.) (aluskasvillisuus risuisen näköistä) harmi joutsenien puolesta kun niitä ei ollut!
Ls-Lajien ja luontotyyppien hoito	kehittämisehdotus	- Joutsenlammelle joutsenia tai muitakin lintuja kuin lokkeja - alueelle yleiset wc-tilat
Ls-Lajien ja luontotyyppien hoito	kehittämisehdotus	Metsien ja pusikoiden perkuuta voisi lisätä. Tuskin on alkuperäisessä kuosissa.
Ls-Lajien ja luontotyyppien hoito	valitus	Luonnonsuojelualueita hoidettava enemmän puistomaiseksi. Hugo ei varmaan tarkoittanut puistosta tällaista rytökasaa.
Ls-Lajien ja luontotyyppien hoito	valitus	Minkä vuoksi ei korjata ajoissa pois kaatumaisillaan olevia puita. Ja kun ne ovat kaatuneet poluille ne kyllä sahataan poikki, että jotenkin pääsee kulkemaan. Voisi viedä koko puun roskineen pois se ei ole kaunista katseltavaa. Terv. Erikoisalojen tutkija Hgistä muutan pois 1/2 vuoden sisällä. Aulanko ainoa paikka jota jään kaipaamaan. Tosi vähän käy väkeä siellä.
Yleinen kehittämis-idea Metsähallitukselle	kehittämisehdotus	En halunnut vastata binääriseen sukupuolikysymykseen. Erityiskiitokset kahvilan vegaanijäätelöstä ja kasvimaitovalikoimasta.
Yleinen kehittämis-idea Metsähallitukselle	kehittämisehdotus	Enemmän vielä esille Aulangon ihanuutta ja leirintäalue kuntoon!! Aarreaitta! Ei Hugo-park :(
Muu	muu	Olemme väliaikaisesti muuttaneet Hämeenlinnaan ja heti ensimmäisinä viikkoina olemme käyneet täällä useampia kertoja, koiran kanssa ulkoillen ja lintuja tarkkaillen.
Muu	kehittämisehdotus	Liian pitkä kysely suoritettavaksi ulkona paikan päällä. - täsmäkysely ois parempi
Muu	valitus	Liian pitkä kysely suoritettavaksi ulkona paikan päällä. - täsmäkysely ois parempi
Muu	valitus	Hyvä että tutkitaan, mutta muutama kysymys aika erikoinen: vaikea vastata ja tuntuu epärelevantilta.
Muu	valitus	Todella upea paikka, se on harmi kun ei ole lammella joutsenia, toivottavasti tulevina vuosina niitä olisi.
Muu	valitus	Kaunis paikka, ehkä luonnon hyvinvoinnin kannalta karsisin puita (lahoja jne.) (aluskasvillisuus risuisen näköistä) harmi joutsenien puolesta kun niitä ei ollut!
Muu	tiedustelu	Miten ja milloin voi saada tietoa tämän tutkimuksen tuloksista. TV, radio, tms.?
Muu	kehu	Hienoa, että kysely tehtiin paikan päällä, eikä netissä.
Muu	ei määritelty	Todella upea paikka, se on harmi kun ei ole lammella joutsenia, toivottavasti tulevina vuosina niitä olisi.
Muu	ei määritelty	Kysymys 17: ei rahassa mitattavissa
Muu	ei määritelty	<3 <3 <3

Aineiston kerääjä täyttää:

numero	paikka	kävijä	haastattelija	posti	nimikirjaimet	pvm	kellonaika

Aulangon luonnonsuojelualue Kävijätutkimus 2016–2017

Täyttöohjeet:

Kävijätutkimuksella kerättävää tietoa käytetään hyväksi Aulangon luonnonsuojelualueen kehittämisessä. Toivomme Sinun vastaavan tämän lomakkeen jokaiseen kysymykseen huolellisesti ja pyydämme ottamaan huomioon seuraavat ohjeet:

- Lue kysymykset huolellisesti.
- Vastaa kysymyksiin **henkilökohtaisesti** merkitsemällä yksi rasti vastausympyrään (○). Niissä kysymyksissä, joissa on mahdollista valita useampi vaihtoehto, merkitse vastauksesi vastausruutuihin (□). Joissakin kysymyksissä pyydetään kirjoittamaan vastaus.
- Kysymykset koskevat **ainoastaan tämänkertaista käyntiäsi** Aulangon luonnonsuojelualueella (kartta 1) ja joissain kohdin myös sen lähialueella (kartta 2).
- Palauta täytetty lomake aineiston kerääjälle, asiakaspalveluun Hämeen luontokeskukseen tai postitse aineiston kerääjän antamaan osoitteeseen.
- Lisätietoja kävijätutkimuksesta antaa erikoissuunnittelija Maija Mikkola, puh.0400423476, maija.mikkola@metsa.fi.

KIITOKSET ETUKÄTEEN!

1. Milloin saavuit Aulangon luonnonsuojelualueelle (ks. kartta 1)?

päivämäärä _____ ja kellonaika _____

2. Kuinka kauan oleskelit tai aiot oleskella tällä käynnilläsi...

a. Aulangon luonnonsuojelualueella (ks. kartta 1)?

(vastaa joko vuorokausina tai tunteina)

noin _____ vrk tai _____ tuntia

b. yhteensä Aulangon luonnonsuojelualueella ja sen lähialueella (=Hämeenlinnan kunta) (ks. kartta 1 ja 2)?

noin _____ vrk tai _____ tuntia

Asun vakituisesti lähialueella → Siirry kysymykseen 3a.

→ Jos vastasit edelliseen kysymykseen (2b) **enemmän kuin 1 vrk**, niin kuinka monta kertaa olet vierailut tai suunnittelet vierailevasi Aulangon luonnonsuojelualueella tämän matkasi aikana?

_____ kertaa

3. Jos yövyit tai aiot yöpyä... (muussa tapauksessa siirry kysymykseen 4)

a. Aulangon luonnonsuojelualueella (ks. kartta 1), niin montako yötä vietit tai vietät...

Aulangon Puistolassa _____ yötä

b. Luonnonsuojelualueen lähialueella (ks. kartta 2), niin montako yötä vietit tai vietät...

asuntoautossa tai hotellissa _____ yötä -vaunussa _____ yötä

vuokramökissä _____ yötä ystävän tai sukulaisten luona _____ yötä

omassa mökissä _____ yötä leirintäalueella _____ yötä

muualla, missä? _____ yötä

Asun vakituisesti lähialueella (Hämeenlinnan kunta)

4. Missä päin vierailit tai suunnittelet vierailevasi tällä käynnillä? (merkitse tarvittaessa useampi kohta)

a. Aulangon luonnonsuojelualueella (kartta 1)

☐ Näkötornin alue	☐ Ruusulaakson paviljongin alue
☐ Joutsenlammen alue	☐ Onnentempelin alue
☐ Graniittilinnan alue	
☐ muualla, missä? _____	

b. luonnonsuojelualueen lähistöllä

☐ Kylpylähotelli Rantasipi Aulanko
☐ Aulanko Golf
☐ Hugo Park Aulanko
☐ Metsänkylän navetta
☐ Aulangon ulkoilumaja
☐ Lusikkaniemi
☐ Aulangon Tekosaaret
☐ Ahveniston virkistysalue
☐ Hämeen Linna
☐ Hämeenlinnan taidemuseo
☐ Museo Militaria
☐ Kulttuuri- ja kongressikeskus Verkatehdas
☐ Sibeliuksen syntymäkoti
☐ Hopealinjan sisävesiristeily
☐ muualla, missä? _____

5 a. Millä kulkuneuvoilla matkustit kotoasi luonnonsuojelualueelle? (merkitse kaikki käyttämäsi kulkuneuvot)

1 ☐ henkilöauto	7 ☐ moottoripyörä
2 ☐ asuntovaunu/matkailuauto	8 ☐ polkupyörä
3 ☐ linja-auto	16 ☐ jalan
4 ☐ tilausbussi (ryhmämatka)	17 ☐ hiihtäen
5 ☐ juna	18 ☐ taksi
6 ☐ lentokone	99 ☐ muu, mikä? _____

5 b. Mitä yllä valitsemistasi kulkuneuvoista käytit viimeksi? Merkitse numero → _____

6. Minkälainen on seurueesi tällä käynnilläsi Aulangon luonnonsuojelualueella?

olen yksin → siirry kysymykseen 8.

seurueen koko yhteensä _____ henkilöä

(vastaaja mukaan luettuna) joista

alle 15-vuotiaita? _____ henkilöä

alle 15-vuotiaiden syntymävuodet (jos kaikki lähes saman ikäisiä, ilmoita yleisin syntymävuosi) _____

liikuntaesteisiä? _____ henkilöä

7. Mistä seurueesi pääosin koostuu tällä käynnilläsi Aulangon luonnonsuojelualueella?

(valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

- oman perheen jäsenistä
- muista sukulaisista
- ystävistä
- työtovereista
- koululuokasta
- päiväkotiryhmästä
- opiskeluryhmästä
- eläkeläisryhmästä
- ohjelmapalveluyrityksen asiakkaista
- kerhosta, yhdistyksestä tms.
- matkatoimiston tai matkanjärjestäjän ryhmästä
- yritysvieraista
- jostakin muusta, mistä? _____

8. Mikä Sinulle oli tai on tärkeää tällä käynnilläsi Aulangon luonnonsuojelualueella? (vastaa jokaiseen kohtaan)

(5 = erittäin tärkeää, 4 = melko tärkeää, 3 = ei kumpaakaan, 2 = ei kovin tärkeää, 1 = ei lainkaan tärkeää)

	erittäin tärkeää	5	4	3	2	1	ei lainkaan tärkeää
luonnon kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maisemat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
mahdollisuus olla itseksensä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
henkinen hyvinvointi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
poissa melusta ja saasteista	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
rentoutuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
tutustuminen uusiin ihmisiin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yhdessäolo oman seurueen kanssa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
aikaisemmat muistot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
alueeseen tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
luonnosta oppiminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
omien taitojen kehittäminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kuntoilu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jännityksen kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kulttuuriperintöön tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9a. Mitä pääasiassa teit tai aiot tehdä Aulangon luonnonsuojelualueella tällä käynnilläsi? (merkitse tarvittaessa useampi vaihtoehto)

1 ☐ kävely	12 ☐ kasviharrastus	54 ☐ maiseman katselu
2 ☐ sauvakävely	13 ☐ opetukseen liittyvä käynti	56 ☐ luonnosta nauttiminen
3 ☐ lenkkeily	15 ☐ luontovalokuvaus	60 ☐ uinti
4 ☐ retkeily	16 ☐ partioretki	86 ☐ opastettu retki
5 ☐ luonnon tarkkailu	17 ☐ leirikoulu	87 ☐ osallistuminen tapahtumaan
6 ☐ eväsretkeily	18 ☐ koiran kanssa ulkoilu	88 ☐ kulttuuriperintöön tutustuminen
7 ☐ pyöräily	19 ☐ suunnistus	105 ☐ kahvilassa tai kioskillä käynti
9 ☐ lintuharrastus	21 ☐ murtomaahiihto	109 ☐ työ/tutkimus
10 ☐ marjastus	27 ☐ lumikenkäkävely	121 ☐ geokätköily
11 ☐ sienestys	35 ☐ ratsastus	999 ☐ muu, mikä? _____

9b. Mikä valitsemasi vaihtoehto oli tai on mielestäsi kaikkein tärkein tällä käynnilläsi? numero → _____

10a. Mitä mieltä olet käyttämäsi palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laadusta tämänkertaisella käynnilläsi Aulangon luonnonsuojelualueella?

Vastaa jokaiseen kohtaan ja arvioi tällä käynnillä käyttämäsi palvelun tai rakenteen laatu. Mikäli et ole käyttänyt palvelua tai rakennetta tällä käynnilläsi, jätä laadun arviointikohta tyhjäksi ja rasti vaihtoehto "en ole käyttänyt palvelua".

5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = keskinkertainen, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono

	erittäin hyvä	5	4	3	2	1	erittäin huono	en ole käyttänyt
pysäköintipaikat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
lähialueen tiestö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reittien opastetaulut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polku- ja/tai latureitistö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polku- ja/tai latuviitoitukset	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleisökäymälät alueella	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jätehuollon toteutus ja ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Aulangon luonnonsuojelualan www.luontoon.fi -sivut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kioskit tai kahvilat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maantiensien opastus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yrittäjien tuottamat ohjelmapalvelut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reittien ja rakenteiden turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleinen turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleinen siisteys	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maiseman vaihtelevuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jokin muu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10b. Kuinka tyytyväinen olet kokonaisuudessaan Aulangon luonnonsuojelualan palveluiden ja rakenteiden määrään?

(5 = erittäin tyytyväinen, 4 = melko tyytyväinen, 3 = ei kumpikaan, 2 = melko tyytymätön, 1 = tyytymätön)

erittäin tyytyväinen 5 4 3 2 1 erittäin tyytymätön

11. Täyttyivätkö tähän käyntiin Aulangon luonnonsuojelualueella liittyvät odotuksesi seuraavien asioiden suhteen?

(5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = keskinkertaisesti, 2 = melko huonosti, 1 = erittäin huonosti)

	erittäin hyvin	5	4	3	2	1	erittäin huonosti
luonnonympäristö		☐	☐	☐	☐	☐	
harrastusmahdollisuudet		☐	☐	☐	☐	☐	
reitit ja rakenteet		☐	☐	☐	☐	☐	
yrittäjien tuottamat palvelut		☐	☐	☐	☐	☐	

12. Onko Aulangon luonnonsuojelualue tällä matkalla...

matkasi ainoa tai tärkein kohde?

yksi matkasi suunnitelluista kohteista?

Muita kohteita ovat: _____

ennalta suunnittelemaan kohde matkan varrella?

Matkasi pääkohde/pääkohteet ovat: _____

13. Rahankäyttö

Oletko käyttänyt tai aiotko käyttää rahaa tähän matkaan liittyviin erilaisiin menoihin Aulangon luonnonsuojelualueella tai sen lähialueella (Hämeenlinnan kunta), ks kartta 2.

- kyllä (→ vastaa alla oleviin kysymyksiin)
- en (→ siirry kysymykseen 14)

Ilmoita rastittamalla, arvioitko tässä

- henkilökohtaiset kulusi sekä osuutesi seurueen yhteisistä kuluista **VAI**
- perheen tai seurueen kokonaiskulut.

Kyseessä on matkatoimiston tai muun matkanjärjestäjän järjestämä pakettimatka, jonka hinta on _____ €
→ Ilmoita tämän lisäksi alla muut kulusi luonnonsuojelualueella ja sen lähialueella.

Ilmoita alla (kohdat A-G), paljonko tähän matkaan liittyviä kuluja sinulla on ollut ja arviolta tulee olemaan luonnonsuojelualueella ja sen lähialueella (Hämeenlinnan kunnassa). (Kirjaa riville 0 (nolla), jos sinulla ei ole kyseiseen kohtaan kuuluvia kuluja.)

A. polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset	_____ €
B. paikallismatkojen kustannukset (esim. paikalliset bussi- tai taksimatkat)	_____ €
C. ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	_____ €
D. kahvila- ja ravintolaostokset	_____ €
E. majoittuminen	_____ €
F. ohjelma- ja virkistyspalvelut (esim. kylpyläpalvelut, golf, ratsastus, opastetut retket, pääsymaksut)	_____ €
G. muut menot (esim. kalastusluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat)	_____ €

14. Kuinka usein olet käynyt Aulangon luonnonsuojelualueella ennen tätä käyntiä? (vastaa kaikkiin soveltuviin kohtiin)

tämä on ensimmäinen kerta

milloin ensimmäisen kerran? Vuonna _____

milloin viimeksi? Vuonna _____

viimeisen 12 kk:n aikana _____ kertaa

15. Onko jokin seuraavista asioista häirinnyt Sinua tämänkertaisella käynnilläsi Aulangon luonnonsuojelualueella? (vastaa jokaiseen kohtaan)

(5 = ei lainkaan, 4 = melko vähän, 3 = keskinkertaisesti, 2 = melko paljon, 1 = erittäin paljon)

	ei lainkaan	5	4	3	2	1	erittäin paljon
maaston kuluneisuus		☐	☐	☐	☐	☐	
maaston roskaantuneisuus		☐	☐	☐	☐	☐	
luonnonympäristön käsittely		☐	☐	☐	☐	☐	
liiallinen kävijämäärä		☐	☐	☐	☐	☐	
muiden kävijöiden käyttäytyminen		☐	☐	☐	☐	☐	
jokin muu, mikä?		☐	☐	☐	☐	☐	

16. Missä määrin koet tämänkertaisen käyntisi Aulangon luonnonsuojelualueella vaikuttaneen yleiseen terveydentilaasi ja hyvinvointiisi seuraavilla osa-alueilla?

(vastaa jokaiseen kohtaan ja valitse se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tunteuksiasi)

(5 = täysin samaa mieltä, 4 = jonkin verran samaa mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 2 = jonkin verran eri mieltä, 1 = täysin eri mieltä)

	täysin samaa mieltä	5	4	3	2	1	täysin eri mieltä
Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi (esim. työkyvyn edistyminen, ihmissuhteiden lujittuminen, yksin tai yhdessä tekemisestä nauttiminen)		☐	☐	☐	☐	☐	
Psyykinen hyvinvointini lisääntyi (esim. tyytyväisyys elämään, mielialan kohentuminen, palautuminen henkisestä uupumuksesta, uuden oppiminen)		☐	☐	☐	☐	☐	
Fyysinen hyvinvointini lisääntyi (esim. luonto-aistimuksista nauttiminen, fyysisen kunnon ylläpito, uusien taitojen omaksuminen, fyysinen hyvä olo)		☐	☐	☐	☐	☐	

17. Minkä arvoiseksi arvioisit rahassa mitattuna Aulangon luonnonsuojelualueella kokemasi terveys- ja hyvinvointivaikutukset?

Voit esimerkiksi verrata rahallista arvoa kaupallisiin hyvinvointipalveluihin ja -tuotteisiin (kuntosalikäynti 5 €, kylpyläkäynti 2,5 tuntia 20 €, hieronta 60 min 50 €, hemmottelupäivä kylpylässä ja siihen liittyvät hoidot 200 €), erilaisiin kulttuuripalveluihin (elokuvissa käynti 12 €, konsertti 100 €) tai matkoihin (kotimaan matka 500 €, ulkomaanmatka 3000 €).

_____ €

18. Miten pitkän matkan olet liikkunut tai aiot liikkua omin voimin tällä käynnilläsi Aulangon luonnonsuojelualueella?

(voit merkitä useamman vaihtoehdon)

- kävellen, yht. _____ km
- juosten, yht. _____ km
- pyöräillen, yht. _____ km
- hiihtäen, yht. _____ km
- lumikenkäillen, yht. _____ km
- muuten, miten _____ km

19a. Oletko jakanut tai aiotko jakaa kokemuksiasi sosiaalisessa mediassa tästä luonnonsuojelualuevierailusta?

kyllä en (→ siirry kysymykseen 20)

19b. Mitä sosiaalisen median alustaa käytät, kun jaat kokemuksiasi tästä luonnonsuojelualuevierailusta? (merkitse tarvittaessa useampi kohta)

- Facebook
- Instagram
- Twitter
- Flickr
- muu, mikä? _____

19c. Jaatko sijaintisi tämänkertaisten päivitystesi yhteydessä? (merkitse tarvittaessa useampi kohta)

- kännykän paikannuksella
- mainitsemalla paikannimen
- käyttämällä hashtagia
- en kerro sijaintia
- en osaa sanoa

20. Pysyvän asuinpaikkasi postinumero ja asuin-kuntasi?

[_____] _____

21. Sukupuoli?

mies nainen

22. Syntymävuosi?

[_____]

23. Ammatillinen koulutus? (merkitse korkein taso)

- ammattikoulu
- opistotasoinen tutkinto
- alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
- ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
- ei ammatillista tutkintoa

KIITOKSIA VASTAUKSISTASI!

Mikäli haluat esittää muita ajatuksiasi, niin kirjoita niitä tähän.

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 225 Kurvinen, L., Arnkil, A., Ekebom, J., Björkman, U., Sahla, M., Ivkovic, D., Riihimäki, A. & Haldin, M. 2017: Meri- ja rannikon luonnonsuojelualueiden tietotarpeet – MeriHOTT-hankkeen loppuraportti. 88 s.
- No 226 Vösa, R., Högmander, J., Nordström, M., Kosonen, E., Laine, J., von Numers, M. & Rönkä, M. 2017: Saaristolinnuston historia, kannankehitys ja nykytila Turun saaristossa. 310 s.
- No 227 Kurvinen, L. & Westerbom, M. 2017: Allien syyslevähdysalueiden vedenalaiset inventoinnit Porkkalassa. 45 s.

Sarja B

- No 225 Ala-Fossi, K. & Mikkola, M. 2017: Pyhä-Häkin kansallispuiston kävijätutkimus 2016. 43 s.
- No 226 Nylander, M. 2017: Repoveden kansallispuiston kävijätutkimus 2013–2014. 69 s.
- No 227 Nylander, M. & Paasonen, S. 2017: Repoveden kansallispuiston yritystutkimus 2013. 34 s.
- No 228 Muhonen, J. 2017: Suomen luontokeskus Haltian asiakastutkimus 2015. 42 s.
- No 229 Lehtonen, L. 2017: Nuuksion kansallispuiston kävijätutkimus 2015–2016. 74 s.
- No 230 Kuusisto, K., Erkkonen, J. & Ylläsjärvi, J. 2017: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2016. 91 s.
- No 231 Rautava, E. 2017: Teijon kansallispuiston kävijätutkimus 2015. 73 s.
- No 232 Pakkanen, A. 2017: Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijätutkimus 2015–2016. 93 s.
- No 233 Karppinen, P. 2017: Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijätutkimus 2016–2017. 72 s.
- No 234 Mäkynen, A. 2017: Merenkurkun saariston maailmanperintöalueen kävijätutkimus 2017. 63 s.
- No 235 Veteläinen, T. 2017: Rokuan kansallispuiston ja luonnonsuojelualueiden kävijätutkimus 2017. 70 s.

Sarja C

- No 162 Metsähallitus 2018: Puljun erämaan Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 83 s.
- No 163 Metsähallitus 2018: Saarijärven vanhojen metsien hoito- ja käyttösuunnitelma 2011–2025. 80 s.
- No 164 Metsähallitus 2018: Vintilänkairan, Koitelaisen ja Pomokairan Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. 75 s.

ISSN-L 1235-8983
ISSN (VERKKOJULKAISU) 1799-5388
ISBN 978-952-295-216-5 (PDF)